

ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÖZEL EĞİTİM MESLEK OKULU
MÜZİK DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI

GÖRMEYEN/AZ GÖREN
ÖĞRENCİLER İÇİN

İçindekiler

Giriş	6
Millî Eğitim Bakanlığı Öğretim Programları	6
Görme Yetersizliği Olan Öğrenciler için Öğretim Programları	6
Görme Yetersizliği ve Program Uyarlaması	6
Öğretim Programlarının Genel Amaçları.....	8
Öğretim Programlarının Perspektifi.....	8
a. Değerlerimiz	8
b. Yetkinlikler	9
Öğretim Programlarında Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımı.....	10
Programlarda Kullanılan Ölçme Değerlendirme Yöntem ve Araçlarına Örnekler	11
Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Ölçme ve Değerlendirme Sürecinde Uyarlamalar	12
Bireysel Gelişim ve Öğretim Programları.....	14
Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Öğretim Programında Uyarlamalar	15
Sonuç	17
Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanması	19
Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Amaçları.....	20
Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Öğretme Yaklaşımı	21
Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Ölçme Değerlendirme Yaklaşımı	24
Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Uygulamasında Dikkat Edilecek Hususlar.....	25
Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programının Yapısı	31
Öğretim Programının Yapısı	32
Hedeflerin Yapısı	34
Hedef, Hedef Davranışlar ve Açıklamalar	35
Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersine Yönelik Örnek Ders Planları	50
Ders Planı Örnekleri.....	51

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ÖĞRETİM PROGRAMLARI

GİRİŞ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Millî Eğitim Bakanlığı Öğretim Programları hazırlanırken Millî Eğitimin temel ilkeleri doğrultusunda, öğrencilerin bütün gelişim alanlarını geliştirici ve destekleyici olmasına önem verilmiştir. Öğretim programları yoluyla öğrencilerin hayat boyu yaşamın tüm alanlarında kullanabilecekleri akademik, sosyal, duygusal, kültürel, iş ve mesleki becerilerini geliştirebilmeleri hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda hazırlanan öğretim programları; topluma yararlı, üretken ve problem çözebilen bağımsız bireyler yetiştirmeye olanak sağlayan bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır.

Öğretim programları öğrenci merkezli; bireysel farklılıkları dikkate alan; programın amaçlarına uygun bilgi, beceri, tutum ve davranışlar ile kök değerlerimizi kazandırmayı amaçlayan; bilimsel ilkeler dikkate alınarak herkes tarafından anlaşılacak şekilde hazırlanmıştır. Eğitim programlarının amaçlarına uygun olarak hazırlanan öğretim programlarında, disiplinler arası bir yaklaşımın yanı sıra ders ve kademeler arası sarmal bir yaklaşımın da benimsendiği hedeflere ve hedef davranışlara yer verilmiştir. Öğretim programlarında bireyin ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamanın yanı sıra ekonomiklik ve işlevsellik ilkelerine de yer verilmiştir. Sonuç olarak öğretim programları, önceki öğrenmelerle yeni öğrenmeler arasında ilişki kurularak anlamlı ve kalıcı öğrenmeye hizmet edecek yapıda oluşturulmuştur.

Görme Yetersizliği Olan Öğrenciler için Öğretim Programları

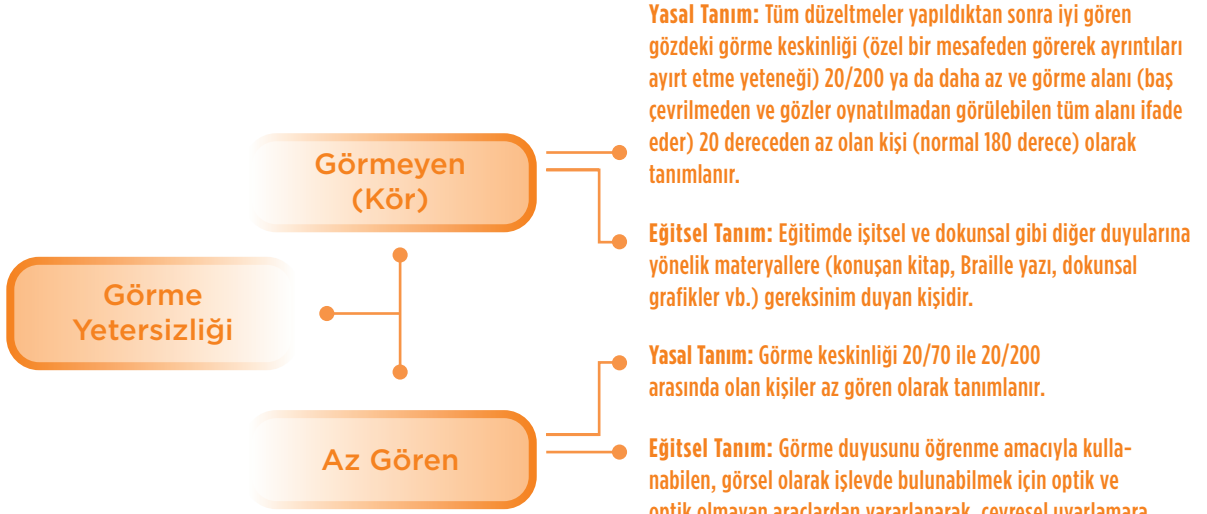
Ülkemizde görmeyen veya az gören öğrenciler için 2018 yılında “Oyun, Fiziki Etkinlikler ve Bağımsız Hareket Dersi Öğretim Programı/I. Kademe, Beden Eğitimi, Spor ve Bağımsız Hareket Dersi Öğretim Programı/II. Kademe ve III. Kademe” programları hazırlanmıştır. Bu programların Oyun, Fiziki Etkinlikler ve Beden Eğitimi, Spor bölümleri, olağan gelişim gösteren çocuklar için hazırlanmış mevcut programlar temel alınarak, görme yetersizliğine yönelik uyarlamalar eklenerek yeniden düzenlenmiştir.

Görme yetersizliğinin yarattığı sınırlılıkları en aza indirmek amacıyla, yurt dışında geliştirilmiş olan Genişletilmiş Çekirdek Müfredat’ın önemli öğelerinden biri olan yönelim ve bağımsız hareket becerilerine yönelik hedefler ve davranışlar programın içine dahil edilmiştir. Hazırlanan bu program, hâlihazırda görmeyen veya az gören öğrenciler için özel eğitim meslek okullarında kullanılmaktadır.

Ancak, görme yetersizliği olan öğrenciler için açılan özel eğitim meslek okullarında uygulanan öğretim programlarında yer alan diğer akademik alanlarda da öğretmenlere, görme yetersizliği olan öğrencilerle yapacakları uygulamalarda yol gösterecek programlara ve görme yetersizliği özelinde uyarlamalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu programlar, görme yetersizliğinin neden olduğu bireysel farklılıklar dikkate alınarak geliştirilmelidir.

Görme Yetersizliği ve Program Uyarlaması

Görme yetersizliği olan kişiler, görme gücünün kısmen ya da tamamen kaybından dolayı özel eğitim ve destek eğitim hizmetlerine ihtiyaç duyan kişiler olarak tanımlanır. Görme yetersizliği iki grupta sınıflandırılmaktadır.

Şekil 1. Görmeyen (Kör)/Az Görenlerin Yasal ve Eğitsel Tanımları

Görmeyen/az gören öğrencilere akademik derslerdeki hedef davranışların kazandırılabilmesi ve öğretmenlere yol göstermek için öğrencilerin özelliklerine uygun uyarlamaların/düzenlemelerin yapılması gerekliliği doğmuştur. Bu nedenle hâlihazırda özel eğitim meslek okullarında uygulanan altı akademik derse ait öğretim programı, görmeyen/az gören öğrencilerin ihtiyaçlarına göre uyarlanmıştır. Programların tüm öğeleri görme yetersizliği bağlamında ele alınarak revize edilmiştir.

Programın uyarlanması sürecinde özel eğitim (6 uzman) ve farklı branşlardaki alan uzmanı (6 uzman) akademisyenler görev almıştır. Ayrıca bir eğitim programları ve öğretim, bir de ölçme değerlendirme akademisyeni ile 19 öğretmen program geliştirilmesi ve uyarlanması sürecinde yer almıştır. Geniş katılım ile gerçekleştirilen program uyarlama sürecinde kazanımlar; görmeyen/az gören öğrencilerin özellikleri dikkate alınarak duyarlarını aktif şekilde kullanmalarına imkân sağlayacak şekilde düzenlenmiştir. Uyarlamalar, öğretmenlere yol gösterir nitelikte ve alan yazında ifade edilen kanıta dayalı öğretim yöntemleri temel alınarak yapılmıştır. Programlar, görmeyen öğrenciler için diğer duyarlarını kullanmalarını, az gören öğrencilerin işlevsel görmelerini de destekleyecek materyal uyarlamaları/ortam düzenlemeleri, araç/gereçler, destekleyici teknolojiler gibi çok sayıda unsuru içinde barındırmaktadır. Bu doğrultuda görmeyen/az gören öğrenciler için Türkçe, matematik, müzik, görsel sanatlar, din kültürü ve ahlak bilgisi, sosyal hayat derslerine yönelik olmak üzere toplam altı program uyarlaması gerçekleştirilmiştir. Öğretim programında hedefler; hedef davranışlar; öğretim yöntem, teknik ve stratejileri; ölçme değerlendirme yöntem ve araçları ile uyarlamalarda dikkat edilmesi gereken unsurları içeren açıklamalar bölümlerine yer verilmiştir.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI

Öğretim programları; 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları, Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri ve 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de yer alan Özel Eğitimin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır. Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve özel eğitim meslek okulu seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişimsel özellikleri ve bireysel farklılıklarına uygun olarak; öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış ve nihayetinde bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi"nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Özel eğitim meslek okulu eğitimi tamamlayan öğrencilerin okul öncesi, ilkokul ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle insanlarla etkili etkileşim kurabilen, toplumsal kurallara uyum sağlayabilen, toplumsal yaşama katılımında istekli olan, yaşamlarını bağımsız olarak sürdürebilen bireyler olmalarını sağlamak, "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi"nde (TYÇ)" ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, kök değerleri benimsemiş, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda toplumsal yaşama ve bir mesleğe hazır, toplum hayatında üretime katkısı olan bireyler olmalarını sağlamaktır.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı bireye değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlar kazandırmaktır. Değerler toplumun millî ve manevi kaynaklarından günümüze ulaşmış ve yarınlara aktarılacak öz mirastır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata aktarımıdır. Bu yönüyle değerler ve yetkinlikler; birbirinden ayrılmaz bir şekilde öğrenme, öğretme süreçleriyle kazandırılmaya çalışılan bilgi, beceri ve davranışlar ile birlikte ele alınarak programın perspektifini oluşturmaktadır.

a. Değerlerimiz

Değerler; bir sosyal grup veya toplumun varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli olduğu kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlardır. Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen, birleştirici olgulardır. Aynı zamanda değerler, toplumun sosyal ihtiyaçları-

nı karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir.

Değer eğitiminin temel amaçlarından biri de öğrencilerin sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik geliştirmelerini sağlamaktır. Değerler, insanın tutum ve davranışlarını biçimlendirmede önemli bir role sahiptir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek eğitim sisteminin asli görevidir. Eğitim-öğretim faaliyetleri yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi, değerleri kazandırma çerçevesindeki işlevini, öğretim programıyla yerine getirir. Öğretim programları; hedefler, içerik, öğretim yöntem, teknik ve stratejileri, öğrenme-öğretme ortam ve süreçleri, eğitim araç gereçleri, ölçme ve değerlendirme süreçleri gibi eğitim öğretimin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Bu doğrultuda “Özel Eğitim Meslek Okulu Programları”nın her biri de bütün eğitim sürecinin nihai gayesi olan değerlerimiz dikkate alınarak tasarlanmıştır.

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme süreçlerinde kendi başlarına, ilişkili oldukları alt değerlerle ve diğer kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

b. Yetkinlikler

Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kişisel, sosyal, akademik yaşamlarında ve ileri dönem iş yaşamlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazesi olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, TYÇ’de belirlenmiştir. Eğitim sistemimiz de yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. TYÇ’de ana dilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilimde/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade olmak üzere sekiz anahtar yetkinlik belirlenmiştir. Özel eğitim çerçevesinde yabancı dillerde iletişime ait yetkinlikler öğretim programlarında ele alınmamıştır. Öğretim programlarında yer alan yetkinlikler TYÇ’de aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır:

Ana dilde iletişim: Kavram, düşünce, fikir, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma, yazma), eğitim, öğretim, iş yeri, ev ve eğlence yerleri gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.

Matematiksel yetkinlik ve bilimde/teknolojide temel yetkinlikler: Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisinin üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığı ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve gereksinimlerine karşılık olarak bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

Dijital yetkinlik: İş, günlük yaşam ve iletişim için bilgi toplumu teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsamaktadır. Söz konusu yetkinlik; bilgi iletişim teknolojisi içinde bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışveriş için bilgisayarların kullanılması ayrıca genel ağ aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yeteneğidir.

Bu yetkinlik, bireyin var olan olanakları tanıyarak öğrenme gereksinim ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelmektedir. Öğrenmeyi öğrenme, öğrenenleri bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve yaşam deneyimlerine dayanılması yönünde harekete geçirmektedir. Motivasyon ve güven bireyin yetkinliği için çok önemlidir.

Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Bu yetkinlikler kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermekte; bireylerin özellikle giderek farklılaşan toplumlarda sosyal ve çalışma yaşamına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsamaktadır. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye ve demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni yaşama tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

İnisiyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade etmektedir. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içermektedir.

Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş yerinde desteklemekte; toplumsal ya da ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceri için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olma ve iyi yönetişimi desteklemeyi kapsamaktadır.

Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar da dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin önemini takdir edilmesidir.

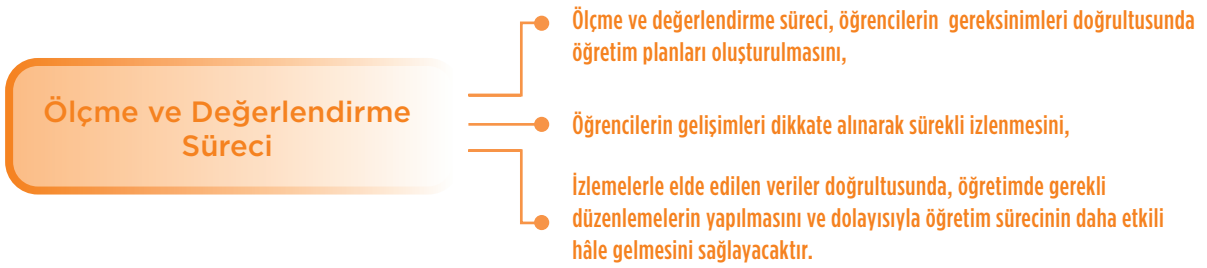
ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Ölçme ve değerlendirme, öğretme ve öğrenmenin etkililiğini belirlemek amacı ile yapılan, öğretimle ilgili verilerin toplanmasını ve yorumlanmasını içeren çok adımlı ve sistematik bir süreçtir. Öğrenme, öğretme ve planlamayı doğrudan etkileyen ve eğitim sisteminin temel öğelerinden biri olan değerlendirmeye öğretim programında önemli bir yer verilmiştir.

Görmeyen/az gören öğrencilerin meslek lisesi öğretim programlarının öncelikle öğrencilerin öğrenme alanlarındaki performansını belirlemek ve performansına dayalı olarak Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı BEP'i hazırlamak için ölçme ve değerlendirme yapılmalıdır.

BEP süreci içinde ölçme ve değerlendirme son derece önemli bir rol üstlenmektedir. Sürekli değerlendirme öğrencilerin tümünün ilerlemelerinin tespiti için önemlidir. Görmeyen/az gören öğrenciyle ölçme ve değerlendirme sürecine başlamadan önce öğrencinin varsa geçmiş yıla ait BEP dosyası incelenmeli; ailesi, önceki öğretmeni ve öğrencinin kendisiyle görüşme yapılmalı ve eğitim geçmişine ilişkin bilgiler edinilmelidir. Bu bilgilerden yararlanılarak öğrencinin değerlendirme süreci şekillendirilebilir.

Öğretim öncesinde yapılan değerlendirme, öğrenci hakkında bilgi edinilmesini ve öğrenme hedeflerinin belirlenmesini; öğretim sırasında yapılan değerlendirme, öğrenci ve öğretmene geri bildirim verilmesini; öğretim sonunda yapılan değerlendirme ise öğrenme hedeflerinin karşılanıp karşılanmadığı ve belirli alanlarda değişiklik yapılması gerekip gerekmediği hakkında karar vermeyi sağlayacaktır. Toplanan veriler sistematik olarak kaydedilmelidir. Öğretim öncesi, sırası ve sonrasında yapılan tüm değerlendirmeler öğretim süreçleri hakkında yol gösterir. Şekil 2’de ölçme ve değerlendirme sürecinin öğretim planlarının oluşturulması ve izleme sürecine yönelik olarak önemine yer verilmiştir.

Şekil 2. Ölçme ve Değerlendirme Süreci

Uygun ölçme değerlendirme süreçlerine yer verilerek “Öğrenci nasıl öğrenmektedir? Ne tür ipuçlarına ihtiyaç duymaktadır? En fazla desteklenmesi gereken alan nedir? Ne tür öğretimsel uyarlamalara ihtiyacı bulunmaktadır?” gibi sorulara cevap verilmelidir. Ölçme ve değerlendirme süreçlerinde dikkat edilmesi gereken ilkeler şunlardır:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, hedeflerin ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Ölçme ve değerlendirme süreçleri, yetersizlikten etkilenen öğrencinin bireysel özelliklerine göre biçimlendirilmelidir.
3. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılacak ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara yol gösterir. Bu araç ve yöntemlerin uygulanmasında gerekli uygulama ilkelerine uyulmalıdır.

Programlarda Kullanılan Ölçme Değerlendirme Yöntem ve Araçlarına Örnekler

Her bir alana yönelik olarak programların içinde Ölçme Değerlendirme Yöntem ve Araçları tablosuna yer verilmiştir. Şekil 3’te *Matematik, Sosyal Hayat, Türkçe, Müzik, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programlarındaki ölçme değerlendirme yöntem ve araç örneklerine* yer verilmiştir.

Şekil 3. Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı'ndaki Ölçme Değerlendirme Yöntem ve Araçlarına Örnekler

Programın sonraki kısımlarında, "Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Öğrenme Öğretme Yaklaşımı" (s.21) başlığı altında yer alan tablolar, ölçme değerlendirme yöntem ve araçlarına yönelik olarak daha ayrıntılı bilgiler içermektedir. Programlarda öğretim planlarının yer aldığı bölümlerde değerlendirme araçlarına yönelik örnekler de verilmektedir.

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Ölçme ve Değerlendirme Sürecinde Uyarlamalar

Yapılacak uyarlamalar öğrencilerin gelişim özelliklerine ve gereksinimlerine göre değişiklik gösterecektir. Görmeyen/az gören öğrenciler için ölçme ve değerlendirme sürecinde uyarlamalara karar verilirken öğrencilerin gelişim özellikleri, güçlü ve zayıf yönleri, öğrenme gereksinimleri gibi unsurların yanı sıra bunların değerlendirme sürecini nasıl etkileyebileceğine dikkat edilmelidir. Görmeyen/az gören öğrencilerin bireysel gereksinimleri, gelişim özellikleri dikkate alınarak, gerçek performanslarını yansıtabilmelerini sağlayacak uyarlamaların yapılması gerekmektedir. Tablo 1'de görmeyen/az gören öğrenciler için değerlendirme sürecinde kullanılacak; ortam ve çevresel, değerlendirme araçları ve sunum, cevap ve tepki türleri, süre ve zaman uyarlama örneklerine yer verilmiştir.

Tablo 1. Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı'ndaki Değerlendirme Sürecinde Kullanılacak Uyarılama Örnekleri

Ortam ve Çevre İle İlgili Uyarlamalar	Değerlendirme Araçları ve Sunum Uyarlamaları	Cevap ve Tepki Türü Uyarlamaları	Süre ve Zaman Uyarlamaları
Ortamın sessiz ve dikkat dağıtıcı unsurlardan arınmış olmasına dikkat ediniz.	Az gören öğrenciler için öğrencilerin görme özellikleri doğrultusunda uygun resim/ nesne/punto büyüklüğü kullanarak araçlarınızı hazırlayınız.	Az gören öğrencilerin gözlerinin yorulmasını engellemek için kısa molalar veriniz.	Öğrencilerin soruları cevaplaması için ne kadar süre gerektiğini belirleyiniz. Değerlendirme araçlarının uygulanması için gereken süreler birbirinden farklılık gösterecektir.
Az gören öğrenciyi güneş ışığı arkadan gelecek şekilde oturtunuz.	İşlevsel görmesini dikkate alarak görme alanı içinde materyalleri gösteriniz.	Sorunun cevabı için bırakılan alana yazmakta zorlanıyorsa daha geniş bir boşluğa yazmasını sağlayınız.	Az gören öğrencilerde odaklanma problemi yaşama ihtimalini, görmeyen öğrencilerde dokunsal olarak inceleme süresini dikkate alarak ek süre veriniz.
Işığı öğrenciye göre düzenleyiniz.	Yazıların/şekillerin/görsellerin silik olmamasına dikkat ediniz.	Görsel araçları dokunsal hâle getirerek (örneğin aç çesitlerini söylemesi için hareketli dokunsal bir aç oluşturmak vb.) cevap alabiliriz.	
Işıklandırmanın yeterli olmadığı durumlarda masa lambası kullanınız.	Okuma standı gibi yazıları/ görselleri göz seviyesine getirecek ve boyun ağrısını engelleyecek düzenlemeler yapınız.		
Değerlendirme süreci boyunca öğrenciyi rahatsız etmeyecek yumuşak ışık olmasına dikkat ediniz.	Destekleyici teknolojiler (büyüteç, ekran okuyucu programlar vb.) kullanabilirsiniz.		
	Şekil/zemin renklerinde kontrasta dikkat ediniz.		
	Görmeyen öğrenciler için Braille daktilo, tablet/kalem, ders için geliştirilmiş (örneğin matematik için pergel, Braille cetvel vb.) özel araç gereçlerinizi hazırlayınız. Dokunsal materyaller oluşturunuz.		

	Değerlendirme için ek materyallere ihtiyacı olup olmadığını mutlaka gözleyiniz.		
	Başlangıç yerine basit ipuçları (örneğin küçük bir kabartma nokta vb.) kullanınız. Değerlendirme araçlarının arasına kabartma çizgi oluşturunuz.		

Ortam/çevresel uyarlamalar, değerlendirme araçları ve sunum uyarlamaları, cevap ve tepki türü uyarlamaları, süre ve zaman uyarlamalarının görmeyen/az gören öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak belirlenmelidir. Değerlendirme için verilen uyarlamalar aynı zamanda öğretim planlarının uygulanmasında da yol gösterecektir.

BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğrencilerin çok yönlü gelişimsel özellikleri, mevcut bilgi, birikimleri ve temel gelişim ilkeleri dikkate alınarak öğretim programları geliştirilmiştir. Öğretim programları aynı zamanda insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Söz konusu programlarda, okul çağındaki bireylere ait gelişim özellikleri dikkate alınarak birtakım uygulamaların gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

Gelişim dönemleri ardışık bir sıra ile evreler hâlinde ilerlese de her evrede bireylerin gösterdiği gelişim özellikleri farklıdır. Her bir evrede olup bitenler ise takip eden evreleri etkiler. Bu sebeple programlar olabildiğince bu durumu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilebilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan hedef ve hedef davranışların ön koşul ve ardışıklığı noktasında dikkate alınmış hem de kademeler düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur. Programların hedeflerini gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

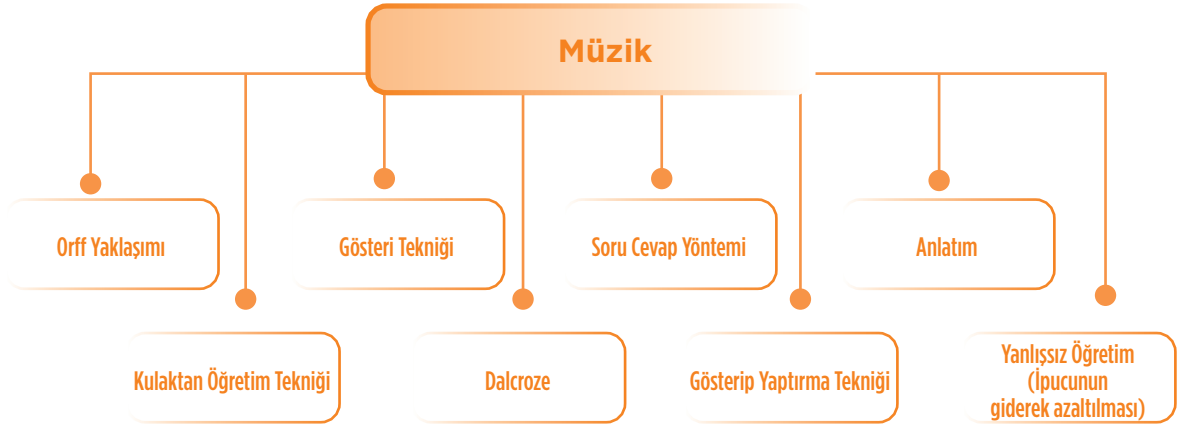
Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Örneğin dil gelişimi bilişsel gelişimi etkiler ve bilişsel gelişimden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir hedefin başka bir gelişim alanını da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Bireyler arası farklılık bir bireyin diğerlerinden birden fazla özelliği bakımından farklı olmasıdır. Tüm öğrenciler için bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda öğretim programları temel alınarak bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP’te yer alacak hedeflerin belirlenmesinde, öğrenme öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o öğrencinin hazır bulunuşluğu, biliş-

sel, sosyal ve bedensel özellikleri farklılaşabilir. Bu nedenle öğrenme öğretme süreci planlanırken öğrencilerin bireysel farklılıkları (mevcut performansları, hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme yolları ve ihtiyaçları, sosyokültürel farklılıkları vb.) göz önünde bulundurulmalıdır.

Görmeyen/az gören öğrenciler için programlarda yapılan uyarlamalar, öğrencilerin eğitim süreci boyunca, olağan gelişim gösteren akranlarıyla aynı fırsat ve olanaklardan yararlanarak, başarılı bir öğrenim yaşantısı sürdürmelerini, eğitimin niteliğini arttıracak, bağımsız birer birey olmalarını sağlayarak toplumsal yaşama daha etkin katılımlarını destekleyecektir.

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Öğretim Programlarının içerisinde yer verilen hedef ve/veya hedef davranışları, öğrencilerin performans düzeyleri/gereksinimleri doğrultusunda belirlenmelidir. Şekil 4'te hedef ve hedef davranışların kazandırılmasında kullanılması önerilen yöntem ve tekniklere yönelik örnekler yer verilmiştir.

Şekil 4. Şekil 4. Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Program'ında Önerilen Öğretim Yöntem, Teknik ve Strateji Örnekleri

Programın sonraki kısımlarında, “Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı’nın Öğrenme Öğretme Yaklaşımı” (s.21) başlığı altında yer alan tabloların içinde yöntem ve tekniklere yönelik daha ayrıntılı bilgiler verilmektedir. Programlarda farklı yöntem ve tekniklere yönelik öğretmenlere yol gösterecek öğretim planı örnekleri sunulmuştur.

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Öğretim Programında Uyarlamalar

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Meslek Okulu Öğretim Programlarının içinde yer alan hedef/hedef davranışlarda görmeyen/az gören öğrenciler dikkate alınmış, ayrı ayrı uyarılma ve önerilere yer verilmiştir. Ayrıca görmeyen/az gören öğrencilere öğretimin tüm aşamalarında kullanmalarına yönelik destekleyici teknolojilere de örnekler sunulmuştur. Tablo 2’de öğretim programlarında görmeyen/az gören öğrencilere yönelik uyarlamalara örnekler verilmektedir.

Tablo 2. Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Program'ı Görmeyen/Az Gören Öğrencilere Yönelik Uyarlamalara Örnekler

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı	
Ortam Düzenlemeleri/Materyal Uyarlamaları	
Görmeyen Öğrenciler için Uyarlama Örnekleri	Az Gören Öğrenciler için Uyarlama Örnekleri
<p>Görmeyen öğrenciler için Braille notasyon kullanılması, materyallerin önceden hazırlanması ve ilgili hedeflere yönelik bilgilerin öğrenciye Braille notasyonu üzerinden aktarılması gerekmektedir.</p>	<p>Az gören öğrenciler için şekil-zemin zıtlığının sağlandığı, öğrencinin görme düzeyine bağlı olarak yazı/şekil büyüklüğünde uyarlama yapıldığı, dizelerin daha belirgin hâle getirildiği renkli materyaller kullanılabilir.</p>
<p>Görmeyen öğrencilerin karaoke yaparken şarkı sözlerini videodan takip etmesi mümkün olmadığı için şarkı sözlerinin daha önceden Braille alfabesi ile hazırlanmış olması ve video içinde yazı/ışıklarla yapılan yönlendirmelerin öğretmen tarafından sözlü olarak ifade edilmesi anlamlı olacaktır.</p>	<p>Az gören öğrencilerin karaoke yaparken şarkı sözlerini nitelikli bir şekilde takip edebilmesi için videodaki yazı büyüklüklerinin düzenlenmesi ve ışık ayarlarının yapılması anlamlı olacaktır.</p>
<p>Görmeyen öğrencilere enstrüman öğretimi gerçekleştirilirken öğrencinin, öğretmenin ellerine dokunması, öğrencinin çalım ve tutuş tekniğini öğrenmesi açısından daha yararlı olacaktır. Bununla birlikte belli bir duruşta durulması gereken enstrümanlarda ise öğretmenin öğrenciye dokunarak öğrenciyi doğru duruş pozisyonuna getirmesi tavsiye edilir.</p>	<p>Az gören öğrencilere enstrüman öğretimi gerçekleştirilirken öğrencilere çalım ve tutuş tekniğinin öğretilmesi ve belli bir duruşta durulması gereken enstrümanlarda doğru duruş pozisyonunun gösterilmesi için videodan izletme yararlı olacaktır.</p>

SONUÇ

Özel Eğitim Meslek Okulu Akademik Programlarının görmeyen/az gören öğrenciler için uyarlanması sürecinde hangi işlemlerden ve aşamalardan geçildiği aşağıda sıralanmıştır:

- Farklı ülkelerin özel eğitim programları incelenmiştir.
- Yurt içinde ve yurt dışında öğretim programları, özel eğitim programları ve görme yetersizliği üzerine yapılan akademik çalışmalar taranmıştır.
- Özel Eğitim Meslek Okullarında uygulanmakta olan akademik programları oluşturan tüm ögeler; Bakanlığımızın ilgili birimlerinden uzman personel, görme engellilerin eğitimi alanından ve altı akademik derse ait alandan akademisyenler ve alan öğretmenlerinden oluşan çalışma gruplarınca, görmeyen/az gören öğrencilere uygunluğu bağlamında değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmeler doğrultusunda öğretim programlarında gerekli uyarlamalar yapılmıştır.

Görmeyen/Az Gören
Öğrenciler için
Özel Eğitim Meslek Okulu
Müzik Dersi
Öğretim Programı'nın
Uygulanması

GÖRMİYEN/AZ GÖREN ÖĞRENCİLER İÇİN ÖZEL EĞİTİM MESLEK OKULU MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN AMAÇLARI

Müzik, öğrencilerin eğitiminde kullanılan tüm gelişim alanlarını destekleyen en etkili ve önemli disiplinlerden biridir. Müzik insanların duygu ve düşüncelerini, temel öğeler olan ses ve ritim yoluyla anlatma sanatı olmakla birlikte toplum üzerinde birleştirici ve geliştirici rol oynayan; bireysel, kültürel, ekonomik ve eğitimsel olarak farklı işlevleri bulunan önemli bir kavramdır. Müzik eğitimi ise bireyin müziksel davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla amaçlı, belirli değişiklikleri oluşturma ve geliştirme sürecidir.

Toplumda önemli bir yere sahip görmeyen/az gören öğrencilere verilecek eğitim kapsamında öğrenme düzeyine uygun ve doğru planlanmış bir müzik eğitimi, müziğin fonksiyonel yapısı sebebiyle bireylerin bilişsel, sosyal, duyuşsal ve psikomotor gelişimi üzerinde son derece olumlu etkiye sahiptir. Müziksel çalışmalar öz güveni, dikkati, dil becerilerini, algıyı, hayal gücünü, ilgi ve yetenekleri, beyin ve duygular arası koordinasyon ile iletişim becerilerini desteklemektedir. Bununla beraber bireysel ve grupla yapılan müzikal performans etkinlikleri; çalgı, ses ve ritim temelli uygulamalar öğrencilerin edindikleri becerileri günlük yaşama aktarmalarını kolaylaştırmaktadır.

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı; öğrencilerin müziksel algı ve bilgileri doğrultusunda istekli olarak müzik etkinliklerine katılma alışkanlığı edinmelerini sağlayacak bilgi, beceri ve değerleri içeren bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır. Öğrencilerin müziksel bilgi ve becerilerini geliştirmek şartıyla müzik yoluyla iletişim kurmaları, duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri, müzik kültürü ve beğenilerini geliştirmeleri bu programın kazandırmak istediği en önemli becerilerdir. Öğrenme alanlarındaki hedefler birbiriyle ilişkili ve bütünlük içinde ele alınmaktadır. Öğrenme alanlarının her birinde edinilen bilgi ve beceriler öğrenme süreçleri bağlamında birbirini etkilemekte ve tamamlamaktadır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri ile 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de ifade edilen Özel Eğitimin Temel İlkeleri doğrultusunda hazırlanan Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerde ulaşılması beklenen amaçlar şunlardır:

1. Müziğin temel öğelerine yönelik işitme ve okuma becerilerini geliştirmeleri,
2. Müziğin farklı türlerini dinleme ve ayırt etme becerilerini geliştirmeleri,
3. Müziksel terimlere ilişkin bilgi edinmesini sağlamaları,
4. Şarkı söyleme ve enstrüman çalmaya yönelik performans sergilemelerini sağlamaları,
5. Bireysel çalışmalar ve grup çalışmaları farklı müzik türlerinde oyun/dans etkinliklerine katılmalarını sağlayarak bu etkinliklere liderlik etmelerini teşvik etmeleri,
6. Farklı türdeki müzikleri ve enstrümanları tanımlarını sağlamaları,
7. Müziksel beğenilerini geliştirerek kendi müzik arşivlerini oluşturmaları,
8. Edindiği işitsel algı ve performansa yönelik becerilerini kullanarak müziksel yaratıcılık becerilerini geliştirmeleridir.

GÖRMİYEN/AZ GÖREN ÖĞRENCİLER İÇİN ÖZEL EĞİTİM MESLEK OKULU MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin performansını ve hazırbulunuşluğunu göz önünde bulunduran; onların ilgi, tercih ve bireysel özelliklerini dikkate alan bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Tüm öğrenme alanları ve bu kapsamda yer alan hedefler, öğrencilerin farklı boyutlardaki müziksel becerilerini geliştirmelerini sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Temel tasarım yaklaşımı olarak öğrencileri merkeze alan “öğrenci merkezli yaklaşım” ve konu öğretimini merkeze alan “konu merkezli yaklaşım” birlikte tercih edilmiş; program, eklektik bir yapı ile oluşturulmuştur.

Öğrenci merkezli yaklaşım, öğrencilerin yaşantıları, yetenekleri, ilgileri, yeterlilikleri ve gereksinimleriyle öğrenme ve öğrenmenin nasıl olduğuna, güdülenmeye, öğrenme ve başarı düzeyini bütün öğrenciler için en üste çıkarmada etkili öğretim uygulamalarına yönelik en uygun bilgiyi birleştiren bir yaklaşımdır. Konu merkezli yaklaşım ise öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilere konuya ilişkin bilgi verilmesini amaçlayan bir yaklaşımdır. Bununla birlikte programın felsefi temellerinin olması, pragmatist felsefenin eğitime uygulanması yönünde ön plana çıkmaktadır. Programda öğrenci gereksinimlerini merkeze alan ve öğrenci için işlevsel değeri olan bilgi, beceri ve tutumların öğretilmesi bunun bir göstergesidir.

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Müzik Dersi Öğretim Programı'na temel olan öğrenme yaklaşımları, uygulamalı davranış analizi ve sosyal etkileşimci kuramdır. Uygulamalı davranış analizi, davranışçı kuramın öne sürdüğü ilkeleri kullanarak birey için sosyal açıdan anlamlı ve toplum için önemli davranışları değiştirmeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Uygulamalı davranış analizinde sosyal açıdan önemli, gözlenebilir ve ölçülebilir hedef davranışlar belirlenerek bu davranışlarda istendik yönde değişiklik yaratmak için çalışılır. Sosyal etkileşim kuramına göre ise bireyin gelişimi daha bilgili ve deneyimli bir yetişkinin rehberliğinde sosyal bir ortamda gerçekleşir. Diğer bir deyişle bireyler, diğer kişilerle etkileşim kurarak öğrenmektedir. Hedeflenen, bireyi yetişkin rehberliğinden bağımsız hâle getirmektir. Bu amaçla yetişkin, destek sunarak öğrencinin söz konusu becerilerde bağımsızlaşmasını sağlar. Program geliştirme sürecinde söz konusu yaklaşımlar bir alandaki yeterliliği oluşturan hedef ve hedef davranışların ön koşul ve ardılığı noktasında dikkate alınmıştır. Bununla birlikte programda yer verilen hedef ve hedef davranışlar aşamalı olarak ele alınmamış, müziksel beceriler ve alanlara göre ardışık bir sırada ortaya konulmamıştır.

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Müzik Dersi Öğretim Programı kapsamında öğrenme öğretim süreçlerine yönelik birden fazla yöntem ve tekniğe yer verilmiştir. Müzik eğitimi ve özel eğitimde yer alan yöntem ve teknikler bir arada kullanılmıştır. Orff Yaklaşımı, Dalcroze, Kodaly, Suzuki ve Kulaktan Öğretim Tekniği gibi müzik eğitimi öğretim yöntem ve yaklaşımları; öğrencilerin yaratıcı potansiyellerini ortaya çıkarmaya yönelik öğrenme öğretim süreçlerine dâhil edilmiştir. Orff yaklaşımı, müzik hareket ve dil temeline dayanan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşıma göre öğrenme şarkı söyleyerek, çalgı çalarak, konuşma ve hareket etkinliklerinde bulunarak gerçekleştirilir; derslerde tüm çocukların rahatlıkla katılabileceği aktiviteler uygulanır. “Orff Çalgıları” olarak anılan ve elementer yaratıcılığa olanak sağlayan enstrümanlar bu yaklaşımda sıklıkla kullanılır. Dalcroze yaklaşımı, müziğin temel unsurlarının zihin ve vücut koordinasyonlarının etkili bir şekilde kullanılarak öğretilmesine

dayanmaktadır. Bu yaklaşıma göre müziğin temel ögesi ritimdir ve ritmin ifadesi için bedensel hareketlere ihtiyaç duyulur. Suzuki yaklaşımı, çocukların ana dili öğrenme şekillerini temel alarak doğuştan itibaren müzik dinleme ve böylece müzik kulağını eğitmeyi amaçlar. Erken yaştan itibaren çalgı eğitimine başlanması gerektiğini savunan bu yaklaşımda öğrencilerin eserleri kulaktan ve ezbere çalması önemli bir unsurdur. Kodaly yaklaşımı ise, çocuğun doğal gelişimini göz önünde bulundurarak şekillendirilmiştir. Yöntemde, “ta, ti-ti, tri-tri” gibi isimlerle adlandırılan ritmik hecelere, fonomimi olarak isimlendirilen el işaretlerine ve “yer değiştirebilen do” sistemi olarak bilinen “aralıklama yöntemi” ile solfej eğitimine rastlamak mümkündür. Kodaly yaklaşımındaki görsel öğeler az gören öğrencilerin işlevsel görme düzeylerine göre uygulanırken görsel öğelerin görmeyen öğrencilerin ders etkinliklerinde uygulanmasında zorluklar yaşanabilir. Müzik eğitiminde kullanılan öğretim yaklaşım ve yöntemlerinin yanı sıra, program kapsamında özel eğitimde kullanılan uygulamalı davranış analizi temelli yöntemler olan doğrudan öğretim yöntemi ve yanlışsız öğretim yöntemine (ipuçlarının giderek geri çekilmesi) yer verilmiştir. Bununla birlikte anlatım, soru cevap yöntemi, gösterip yaptırma tekniği, gösteri tekniği ve şematik düzenleyicilerle öğretim yöntemleri de hedef ve hedef davranışlara yönelik öğrenme öğretme süreçlerinde ele alınmıştır.

Programdaki öğrenme-öğretme süreçleri bağlamında tek bir yaklaşım ya da yöntem benimsenmemeli, farklı öğretim yöntem ve teknikleri öğrencilerin özelliklerine ve gereksinimlerine göre bir arada kullanılmalıdır. Ayrıca öğrenme-öğretme sürecinde uygun öğretim stratejileri seçilirken hedef davranışlar, öğrencilerin ön bilgi, beceri, tutum, değerler ve gelişim düzeyleri ile birlikte öğrenilecek konu, erişilebilir kaynaklar/olanaklar ve ayrılan süre de dikkate alınmalıdır. Öğrenme öğretme sürecinde mümkün olduğunca bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılmalıdır. Bu teknolojilerin kullanılması öğretim stratejilerini zenginleştirirken aynı zamanda öğrencilerin öğrenmelerini de destekleyecektir.

Müzik Dersi Öğretim Programı'nda Kullanılan Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	
1	Doğrudan Öğretim Yöntemi
2	Kulaktan Öğretim Tekniği
3	Dalcroze
4	Anlatım
5	Gösterip Yaptırma Tekniği
6	Yanlıssız Öğretim Yöntemi (İpucunun Giderek Azaltılması)
7	Orf Yaklaşımı
8	Kodaly
9	Şematik Düzenleyicilerle Öğretim
10	Suzuki
11	Gösteri Tekniği
12	Soru Cevap Yöntemi

Tablo 3. Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı'nda Kullanılan Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri

Tüm öğrencilerin bireysel farklılıkları, gereksinimleri ve yeterlilikleri doğrultusunda Müzik Dersi Programı temel alınarak BEP hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. Öğrenme öğretme süreci, mümkün olduğunca bilgi ve teknoloji ile desteklenmeli, öğrenme stratejilerinde zenginleştirme yapılarak öğrenmeye katkı sağlanmalıdır. Müzik derslerinde özellikle gösterip yaptırma ve fiziksel yardımın görmeyen öğrencilerde uygulanması önemli bir husustur. Ayrıca Braille materyaller dâhil dokunsal materyallere derslerde sıklıkla yer verilmesi dersin amacını gerçekleştirebilmek bakımından önemlidir. Enstrüman öğretiminde Braille notaların sağlanması ve duruş-tutuş, çalım tekniği gibi konularda fiziksel yardımın olması, ulaşılmak istenen hedefleri gerçekleştirme noktasında yardımcı olacaktır. Oyun, dans gibi hareketlerin bulunduğu uygulamalar yaptırılırken fiziksel yardıma yer verilmesi ve öğretim esnasında sıklıkla sesli betimlemeler yapılması öğrencilerin beceriyi nitelikli bir şekilde kazanabilmesi adına anlamlı olacaktır. Fiziksel yardımın aşama aşama geri çekilmesi öğrencilerin bağımsızlaşmaları için gereklidir. Öncelikle el el üstünde yardım ile fiziksel yardımın sağlanıp giderek öğrencinin bağımsız olarak davranışı gerçekleştirebileceği noktaya doğru çekilmesi gerekmektedir. Az gören öğrencilerle dersin işlenişinde ve uygulamalarda öğrencilerin aktif katılımını sağlamak için işlevsel görme değerlendirmesinin yapılmış olması büyük önem taşımaktadır.

GÖRMİYEN/AZ GÖREN ÖĞRENCİLER İÇİN ÖZEL EĞİTİM MESLEK OKULU MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖLÇME DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Ölçme ve değerlendirme, öğrenme-öğretme süreçlerinin etkisini ortaya koymada ve gelişmelerin beklenen düzeyde olup olmadığına karar vermede önemli bir yere sahiptir. Öğretim sürecinde programların istenilen başarıyı gösterip göstermediği, öğrencilerden beklenen bilgi, beceri ve tutumların gelişip gelişmediği ölçme ve değerlendirme yoluyla belirlenir. Ölçme ve değerlendirme yapılması, öğrenme-öğretme sürecini izleme, her aşamada ortaya çıkan sorunları tespit etme ve düzenleme olanağı sağlar. Öğretmenler, öğrencilerin programla ilgili bilgi, beceri, değer ve tutumlarına yönelik gereksinimlerini belirlemede, bireysel gelişimlerini izlemede, öğrencileri öğrenmeye ve becerilerini geliştirmeye yönelik destekleme sürecinde değerlendirme yapar. Böylece, değerlendirme öğrencilerin eğitiminde geliştirici bir rol oynar.

Öğrencilerin müzik dersi becerilerindeki gelişimlerinin sürekli izlenmesi, her bir öğrenme alanında öğretmenin sınıf içi gözleme dayalı bir değerlendirme yapmasını gerektirir. Süreç içinde yapılan ölçme ve değerlendirme çalışmalarında, becerilerin ne ölçüde edinildiğini ortaya koyacak uygulamalar ve öğrenme deneyimlerinin oluşturulması önemlidir. Özellikle öğrencileri öğretim esnasında anlık olarak izleme, geri bildirimde bulunma ve yönlendirme önem taşır.

Müzik Dersi Öğretim Programı'nda ön değerlendirme, süreç değerlendirme ve sonuç değerlendirmede öğrenciler ağırlıklı olarak alternatif ölçme değerlendirme yaklaşımıyla değerlendirilmektedir. Öğrencilerin performansını ölçme ve değerlendirme aracı olarak gözlem formu, kendini değerlendirme kayıt formu, ölçüt bağımlı ölçü aracı, beceri analizi kayıt formu ve kontrol listeleri kullanılabilir.

Müzik Dersi Öğretim Programı'nda Kullanılan Ölçme Değerlendirme Yöntem ve Araçları	
1	Kontrol Listesi
2	Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı
3	Gözlem Kayıt Formu
4	Kendini Değerlendirme Kayıt Formu
5	Beceri Analizi Kayıt Formu

Tablo 4. Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı'nda Kullanılan Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları

GÖRMEYEN/AZ GÖREN ÖĞRENCİLER İÇİN ÖZEL EĞİTİM MESLEK OKULU MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULAMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Müzik etkinlikleri aracılığı ile tüm gelişim alanlarına yönelik olarak özellikle de ifade edici dil becerileri sınırlı olan, düşük dil performansına sahip öğrenciler için de programda hedef ve hedef davranışlar yer almaktadır. Bu husus, ders planlanırken tüm öğrencilerin **aktif katılımlarını sağlayacak** şekilde dikkate alınmalıdır.
- Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı bütün olarak ele alınıp farklı öğrenme alanlarındaki hedefler ve hedef davranışlar öğrencilerin gereksinimlerine göre birbiri ile ilişkili biçimde çalışılabilir. Örneğin Müziksel İşitme, Okuma ve Dinleme öğrenme alanındaki ezgi ve ritim cümleleri ile ilgili hedefler, Müziksel Yaratıcılık öğrenme alanındaki aynı kapsamda yer alan hedeflerle birlikte çalışılabilir.
- Öğrencilerle hedef beceri çalışılmadan önce, öğrencilerin ilgili becerinin **ön koşullarına** sahip olup olmadığı değerlendirilmelidir. Öğrenci belirlenen ön koşullara sahip değil ise ön koşullar öğrenciye kazandırıldıktan sonra hedeflenen becerinin öğretimine başlanmalıdır.
- Öğrencilerin ilgi, yetenek ve tercihlerine göre öğrenme alanlarındaki hedef ve hedef davranışlara uygun olarak öğretim **bireyselleştirilmelidir**.

- Öğrencilerin eğitim öğretim sürecini bir bütün olarak tamamlamaları için Müzik dersi işlenirken **diğer dersler ile ilişkilendirmeler** göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin Sosyal Hayat dersinde, Atatürk'ün getirdiği yenilikler konusu işlenirken Atatürk ile ilgili şarkı ve marşlara Müzik dersinde de yer verilebilir. Bununla birlikte Beden Eğitimi dersindeki ritimli hareketler ve dans konusu ile Müzikli Oyunlar ve Dans öğrenme alanındaki hedefler eş zamanlı olarak çalışılabilir.
- Müzik dersi kapsamında çalışmalar yapılırken öğrenme öğretme süreçlerinde öğrencilerin sıra alma, bekleme, iletişim başlatma, sürdürme gibi sosyal becerileri; sınıf içi katılımları, olumlu akran iletişim ve etkileşimleri teşvik edilmeli ve desteklenmelidir.
- Öğrencilere hedefler kazandırılırken; kazanılan hedefler için akıcılık, kalıcılık aşamalarında mümkün olduğunca **fazla uygulama fırsatı** sunulmalıdır.
- Görmeyen öğrencilerin sahip olduğu özellikler farklılık gösterdiği için bu öğrencilere yönelik **bireyselleştirilmiş eğitim programlarının** hazırlanması (BEP), uygulanması ve değerlendirilmesine yer verilmelidir.
- Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme alanlarının her birinde edinilen bilgi ve beceriler, öğrenme sürecinde birbirini etkilemekte ve tamamlamaktadır. Bu doğrultuda öğretim planları öğrencilerin "BEP'lerinde" yer alan gereksinimler dikkate alınarak farklı öğrenme alanlarından hedef ve hedef davranışlar seçilerek oluşturulmalıdır.
- Öğrencilerin görme yetersizliğinden etkilenme düzeyleri ve öğrenme kanalları göz önünde bulundurularak **materyal, ortam ve öğretim uyarlamaları yapılmalıdır**. Öğrenme sürecinde **materyal çeşitliliği** sağlamak önemlidir.
- Görmeyen öğrencilerin öğrenmelerinde işitsel ve dokunsal öğrenmenin önemli yeri olduğu unutulmamalıdır. Öğretimlerde bu iki duyunun kullanımına yer verilerek **uyarlamalara gidilmelidir**. Görmeyen öğrencilerin işitebiliyor olmaları tüm eğitimin işitme ile yapılması anlamına gelmemelidir çünkü bu durum işittikleri her şeyi öğrenecekleri anlamına gelmediği gibi öğrenmelerini sadece ezbere dayandırmak da doğru değildir. İşitmenin öğrenmede bir araç olduğu unutulmamalıdır.
- Dokunma duyusunu öğrenmede kullanırken öğrenciye, gerektiğinde nesnelere dokunarak nasıl inceleyeceğine ya da ilk defa karşılaştığı bir beceriyi nasıl gerçekleştireceğine dair **model olunmalıdır**. Bunun için "el el üstünde yardım tekniği"ni kullanınız. El el üstünde yardımda öğretmenin eli öğrencinin elinin üstündedir. Öğrenci sadece öğretmenin elini takip eder. Öğretmenin eli öğrencinin elinin üzerinde iken nesnelere nasıl inceleneceği ya da yeni bir becerinin nasıl yapılacağı gösterilmelidir. Bu esnada **sözel betimlemeler** kullanılmalıdır.

- Öğretim sürecinde kullanılan materyallerin birden fazla duyuya hitap edecek şekilde çeşitliliğinin sağlanarak sunulması uygun olacaktır. Görmeyen öğrencilerle çalışılırken materyaller dokunsal ve işitsel olarak uyarlanabilir, sözel betimlemelere yer verilebilir, az gören öğrencilerle çalışılırken görsel materyallerle birlikte diğer duyuların da kullanılabilirliği (**dokunsal ve işitsel materyallerden** yararlanılabilir).
- Dersin işlenişinde ve uygulamalarda teknolojik araç gereçlerin kullanımına yer verilmelidir. Slayt, bilgisayar, etkileşimli tahta, genel ağ, **EBA içerikleri** vb. öğretim araçları etkin olarak kullanılabilir. Teknolojik araç ve gereçleri kullanırken gizlilik, bütünlük ve erişilebilirliğe dikkat edilmelidir ve genel ağın güvenli kullanımı konusunda öğrencilere gerekli uyarılar yapılarak tedbirler alınmalıdır. Dijital kaynakların kullanımında etik kurallara ve telif haklarına uyulmalı, kurallara uyulması konusunda öğrenciler teşvik edilmelidir. Bu araçların kullanımı sırasında az gören öğrencilerin görebildiğinden emin olunması önemlidir. Bunun için sınıf içindeki oturma düzeni, ışığın derecesi ve parlaklığı, görüntüleri büyütme derecesi öğrencilerin özelliklerine göre ayarlanmalıdır. Görmeyen öğrenciler için sunuda yer alan bilgiler, sunum öncesinde ya da sırasında Braille olarak öğrencilere verilmeli, görseller ile ilgili durumların betimlemesi yapılmalıdır.
- Sesli betimlemesi yapılacak görsel, model ve videolar, müzik aletleri, görmeyen ve görmesini işlevsel olarak kullanamayan az gören öğrencilere aktarılırken **genelden özele doğru bir sıralama izlenerek** betimlenmelidir. Figürlerin sağ ve sol konum bilgileri verilirken izleyiciye göre mi figüre göre mi olduğuna dikkat edilmelidir. Video betimlemelerinde ayrıntıdan kaçınılarak konuya odaklı betimlemeler yapılmalıdır.
- Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı içinde yer alan bazı öğrenme alanlarında (örneğin halk oyunları oynar vb.) öğrencilerin yönelim ve bağımsız hareket becerilerine sahip olduğu varsayılmaktadır. Ancak bu konuda sınırlılığı olan öğrenciler için **ek öğretilere yer verilebilir**, bu öğrenciler buldukları ortamda bağımsız hareket etmesi için teşvik edilebilir.
- Az gören öğrenciler için **işlevsel görme değerlendirilmesinin** yapılmış olması büyük önem taşımaktadır. Eğer öğrencinin işlevsel görme değerlendirme raporu bulunmuyorsa öğrencinin ailesi ile iletişime geçerek değerlendirme yapılmasını isteyebilirsiniz. İşlevsel görme değerlendirmesi bir öğretimi planlarken yol gösterici olacaktır. Bu doğrultuda, 1. Öğrencinin oturma alanı, 2. Işığın kullanımı ve gerekiyorsa bir masa lambasının etkili kullanımı, 3. Büyük puntolu yazı kullanımı, 4. Yardımcı teknolojik araçların kullanımı (büyüteç, gözlük, yakınlaştırma cihazları, ekran okuyucu vb.), 5. Renk ve zemin zıtlıklarının ayarlanması, 6. Yazı stillerinin ve büyüklüklerinin seçimi dikkate alınmalıdır.
- Öğretim süreçlerinin uygulanmasında öğrenciler arasında olumlu **etkileşim ve akran desteğinin olduğu bir ortam** yaratmak önemlidir. Örnek öğretim planlarında “öğrencilerin birbirini görecektir şekilde oturmaları” ifadesine yer verilmiştir. Bu ifadedeki amaç, öğrencilerin sınıfın bir parçası olduklarını hissetmelerini sağlamak, sosyal iletişimin

gereklerinden olan yüz yüze iletişimlerini ve görmeyen öğrencilerin uzamsal ses algılarını desteklemektir.

- Öğretim süreci planlanırken **birden fazla öğretim yöntem ve tekniği kullanılabilir**. Öğretim öncesi, sırası ve sonrası değerlendirme sonuçları göz önünde bulundurularak önerilenlerden farklı yöntem ve teknikler de kullanılabilir.
- Öğretim sonunda **değerlendirmelere** mutlaka yer verilmelidir. Öğrencilerin hedef davranışları kazanıp kazanmadığı kontrol edilmelidir. Bunun için öğretim programının sonuna örnek kontrol listeleri eklenmiştir. Örneklerden yararlanarak diğer kazanımlar için de kontrol listeleri oluşturulabilir. Değerlendirme sırasında, hedef becerinin her bir basamağı öğrenciye sorularak, (söylemesini-göstermesini-dokunmasını-çalmasını-seslendirmesini) yapıp yapmadığına bakılmalıdır. Eğer yaparsa “+” yapamaz ise “-” konulmalı, gerçekleştirme sırasında ek davranışlar sergilerse “açıklamalar” kısmına gerekli notlar yazılabilir. Böylece öğrencinin beceriyi kazanıp kazanmadığına dair geri bildirim alınmış olur. Buna bağlı olarak da öğrencide kazanım gerçekleşene kadar yeniden öğretim gerçekleştirilebilir.
- Ölçme-değerlendirme sırasında materyal kullanılacaksa bu materyali incelemeleri için görmeyen/az gören öğrencilere fırsat tanınmalıdır. Yönerge sunulduktan sonra öğrencilerden; materyale dokunması, materyali çalması veya seslendirmesi istenebilir. Davranışı gerçekleştirebilme durumuna göre işaretlemeler yapılabilir. Değerlendirme sonunda öğrenciye teşekkür edip geri bildirim verilmelidir.

*Sınıflarda **ek yetersizliği olan** öğrenciler de bulunabilmektedir. Aşağıda fiziksel yetersizliğe sahip öğrencilere ve işitme yetersizliğine sahip öğrencilere yönelik birkaç düzenleme önerisi bulunmaktadır.*

- Öğretilecek becerilerin küçük parçalara bölünerek sistematik bir biçimde öğretilmesi gerekebilir.
- Kollarını kullanmada güçlük yaşayan öğrenciler derste not tutmada zorluklar yaşayabilir. Böyle öğrencilerin derslerde ses kayıt cihazı kullanmalarına ya da ayaklarını kullanarak yazı yazmalarına izin verilebilir.
- Öğrencilerin fiziksel özellik ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak ders içi etkinliklerin uygulanmasında ve yazma-söyleme faaliyetlerinde onlara ek süreler verilmeli; öğrencilerin kısa molalar almalarına imkân tanınmalıdır. Özellikle travmatik beyin yaralanması geçirmiş öğrenciler dikkat süresi ve güdülenmeyle ilgili problemler yaşayabilir. Bunun için böyle öğrencilerle, uzun süren dersler ve etkinlikler yapmaktan kaçınılmalıdır.

-
- Fiziksel yetersizliğe sahip öğrencilerin cevapları sözlü olarak belirtmesine ya da daha sonra cevaplamaları için kaydetmelerine olanak sağlanabilir.
  - Yavaş ya da zorlanarak yazan öğrencilere ders notlarının bir çıktısı hazırlanıp verilebilir.
  - Öğrenci konuşma ya da yazmada zorluk yaşıyorsa diğer alternatif iletişim metotları kullanılabilir. Örneğin kalemle yazmak yerine bilgisayarla yazabilirler.
  - Bedensel yetersizliği olan öğrencilerle çalışırken öğrencilerin yeterliklerine göre uyarlamalar yapılmalıdır. Örneğin tek elini kullanabilen öğrencilerle tek elle çalabilecekleri (marakas, melodika, zilli tef vb.) enstrüman çalma çalışmaları yaparken, hem el hem de ayak fonksiyonlarını kullanmakta zorluk çeken öğrencilerle çalışmalar işitsel ağırlıklı olarak sürdürülebilir.
  - İşitme engelli bireyler, işitme cihazı kullansalar bile sesleri işitme cihazının izin verdiği frekans ve şiddette alabilmektedirler. Bu nedenle bazı konuşma seslerini duyamamakta, bazılarını karıştırmaktadırlar. Bu bireyler, konuşanla aralarındaki mesafeye, konuşanın sesinin şiddet, tını gibi özelliklerine, arka planda gürültü olup olmamasına bağlı olarak konuşulanları anlamada güçlük çekmektedirler. Ders işlenişinde bu hususlara dikkat edilmelidir.
  - Dersin işlenişinde, işitme yetersizliği olan öğrenciler için titreşimleri algılayabilecekleri çalışmalara daha çok yer verilmelidir. Bunlar yapılamadığı takdirde öğrenciler beden perküsyonu kullanılarak ritmik çalışmalar yapmaya teşvik edilebilir.

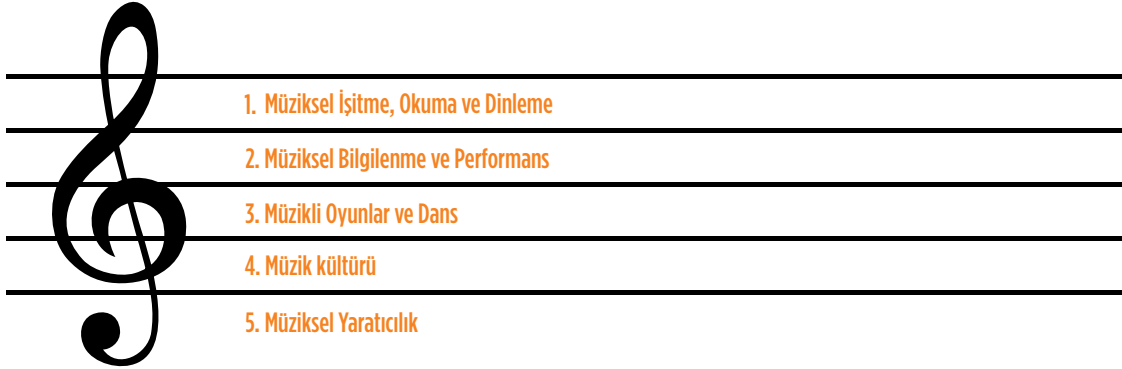

Görmeyen/Az Gören
Öğrenciler için
Özel Eğitim Meslek Okulu
**Müzik Dersi Öğretim Programı'nın
Yapısı**

ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı; öğrencilerin müzik deneyimleri yoluyla öğrenmeye yönelik müzik bilgisi, becerisi ve davranış edinimlerinin yanında; mesleğe hazırlanmaları, mesleki iş alışkanlıkları kazanmaları; yaratıcı, kendi öğrenmelerini kontrol eden bireyler olarak yetişmeleri, görme özelliklerine uygun düzenlemelerle topluma katılımlarını sağlamayı amaçlayan bütüncül bir yaklaşımla oluşturulmuştur. Programda belirtilen öğrenme alanları 3. kademe için yapılandırılmıştır. Sırası ile öğretim programında yer alan öğrenme alanları, “**Müziksel İşitme, Okuma ve Dinleme; Müziksel Bilgilenme ve Performans; Müzikli Oyunlar ve Dans; Müzik Kültürü; Müziksel Yaratıcılık**” olmak üzere beş ana başlık altında belirtilmiştir. Belirtilen öğrenme alanlarının açıklamalarına, program içerisindeki kademe, öğrenme alanı ve hedefe ilişkin kodlamaya aşağıda yer verilmiştir.

GÖRMİYEN/AZ GÖREN ÖĞRENCİLER İÇİN ÖZEL EĞİTİM MESLEK OKULU MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÖĞRENME ALANLARI

Şekil 5. Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Programı Öğrenme Alanları

1. Müziksel İşitme, Okuma ve Dinleme

Müzik becerilerinin temelinde müzikal duyuş ve dinleme, müzikle ilgili özellikleri fark etme, algılama ve okuma yer alır. Öğrencilerin müziksel becerilerinin geliştirilmesi için işitsel algılama, tanıma, hatırlamaya yönelik beceriler ile hız ve gürlük terimlerini tanıma; müziksel okuma ile ilgili notaları tanıma, ayırt etme, çözme ve çözümleme, şarkıları notalarıyla okuma; dinleme ile ilgili müziğin farklı türlerini dinleme ve ayırt etmeye yönelik becerilere bu öğrenme alanında yer verilmiştir. Öğretim programındaki bu becerilerin geliştirilmesi ile öğrencilerin müzikal becerilerini temellendiren davranışları edinmeleri amaçlanmaktadır.

2. Müziksel Bilgilenme ve Performans

Müziğin temel öğelerine ilişkin edinilen bilgi temelinde öğrencilerin hız ve gürlük terimlerini, farklı türdeki çalgıları, teknolojik müzik yapma aletlerini tanıması; sesini kullanma, bireysel ve grupta şarkı söyleme, ritimsel kalıplara eşlik etme, karaoke yapma, enstrüman

çalma gibi performans becerilerinin geliştirilmesi bu öğrenme alanında yer almaktadır. Bununla birlikte İstiklâl Marşı'nı kurallarına uygun olarak hız ve gürlüğüne dikkat ederek söyleme becerisinin geliştirilmesi de bu öğrenme alanında ele alınmıştır. Öğretim programında, bu öğrenme alanı kapsamında yer verilen becerilerin geliştirilmesiyle öğrencilerin, sesini doğru şekilde kullanarak müziğe eşlik etmesi veya şarkı söylemesi ile enstrüman çalmasına yönelik davranışları edinmesi amaçlanmaktadır.

3. Müzikli Oyunlar ve Dans

Gelişimsel düzeyi ve özellikleri fark etmeksizin tüm bireyler için oyun ve dans, anlamlı öğrenme deneyimleri oluşturan araçlardır. Bu öğrenme alanında öğrencilerin müziksel algı ve edindikleri beceriler temelinde, oyun ve dans performanslarını geliştirmelerine yönelik hedefler yer almaktadır. Öğrencilerin farklı bölgelere ait folklorik özelliklerin ve dünya danslarının farkında olmaları, oyun ve dans etkinliklerine katılarak öz güven ve motivasyon kazanmaları, grup içerisinde uyumlu hareket etmeyi müzikli oyunlar ve dans aracılığı ile edinmeleri amaçlanmaktadır.

4. Müzik Kültürü

Müzik kültürü; bireylerin genel kültürünün yanında kazandıkları müzik sanatına ilişkin bilgi, beceri, tutum ve davranışlarla müzik ortamlarında geçerli ahlak kuralları, gelenekler ve alışkanlıklardan oluşan karmaşık bir bütündür. Bir toplumun müzik kültürünü; kullanılan çalgılar, müzisyenler, müzik dinleme alışkanlıkları, müzikli ortamlarda uyulan görgü kuralları gibi pek çok öge oluşturur. Bu programda öğrencilerin müzik kültürlerinin geliştirilmesiyle millî ve manevî değerleri anlamaları, kendi müzik arşivlerini oluşturmaları, müziksel çeşitliliği anlamaları ve müziksel beğenilerini oluşturmaları amaçlanmaktadır. Bu amaçlarla ülkemizdeki ve dünyadaki ünlü müzisyenleri tanıma, bireysel müzik arşivi oluşturma, İstiklâl Marşı'nı dinleme ve söyleme kurallarına uyma, dinlediği müziklerle ilgili hissettiklerini ifade etme gibi müzik kültürünü geliştirici hedefler oluşturulmuştur.

5. Müziksel Yaratıcılık

Müzik eğitiminde yaratıcılık; genelde yeni bir müzik eseri oluşturmak, üretmek biçiminde düşünülmektedir. Müziksel yaratıcılığın gelişmesi için öğrencilere öğrenme öğretme süreçlerinde materyal çeşitliliğinin sağlanması, farklı öğrenme deneyimleri sunulması ve kendiliğinden ortaya koyabilecekleri yaşantılar oluşturmalarına fırsat verilmesi önemlidir. Bu doğrultuda, programda müziksel yaratıcılığın geliştirilmesine ilişkin; özgün melodiler ve ses oluşturma, basit müzik aletleri tasarlama, doğaçlama ritim tutma ve dans etmeye yönelik hedeflere yer verilmiştir.

HEDEFLERİN YAPISI

Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme alanı, hedef ve hedef davranışlara ilişkin kodlamada aşağıdaki sistematik izlenmiştir:

Öğrenme Alanı	Hedef Numarası	Hedef Davranış Numarası
1	1.1	1.1.1.

Şekil 6. Kodlama Örneği

Müzik Dersi Öğretim Programı'nda her bir öğrenme alanına ilişkin hedefler ve hedeflere ilişkin hedef davranışlar oluşturulmuştur. Aşağıdaki tabloda (Tablo 5) bu hedef ve hedef davranış sayılarına yer verilmiştir.

Tablo 5. Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Programı'nın Öğrenme Alanları, Hedef ve Hedef Davranış Sayıları

Öğrenme Alanları	Hedef Sayıları	Hedef Davranış Sayıları
Müziksel İşitme, Okuma ve Dinleme	14	72
Müziksel Bilgilenme ve Performans	30	92
Müzikli Oyunlar ve Dans	4	11
Müzik Kültürü	13	41
Müziksel Yaratıcılık	6	17
Toplam	67	233

Müzik Dersi Öğretim Programı'nda yer alan hedefler; bilişsel, duyuşsal ve psiko motor olmak üzere taksonomik olarak sınıflandırılmıştır. Aşağıdaki tabloda (Tablo 6) bu sınıflandırmaya yer verilmiştir.

Tablo 6. Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Müzik Dersi Programı'nın Öğrenme Alanlarında Yer Alan Hedeflerin Taksonomik Sınıflandırılması

Öğrenme Alanları	Bilişsel	Duyuşsal	Psikomotor
Müziksel İşitme, Okuma ve Dinleme	12	2	-
Müziksel Bilgilenme ve Performans	21	1	8
Müzikli Oyunlar ve Dans	-	1	3
Müzik Kültürü	11	2	-
Müziksel Yaratıcılık	1	1	4
Toplam	45	7	15

Hedef, Hedef Davranışlar ve Açıklamalar

1. MÜZİKSEL İŞİTME, OKUMA VE DİNLEME

Hedef	Hedef Davranışlar	Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
1.1. Temel müzik işaretlerini tanır. *	Görmeyen 1.1.1. Eser başlangıcına yazılan sembolün sol anahtarı olduğunu ifade eder. 1.1.2. Porte üzerinde ölçü bitimini işaret eden ölçü çizgisini tanır. 1.1.3. Ezgilerin sonuna bittiğini belirtmek için konulan işaretin bitiş işareti olduğunu farkına varır. 1.1.4. Sol anahtarının yanına yazılan sayıların ölçü sayısı olduğunu ifade eder. 1.1.5. Ezginin belli yerlerinde nefes alınması gerektiğini gösteren işaretin nefes işareti olduğunu tanır. 1.1.6. Ezginin içerisinde kullanılan tekrar işaretlerini tanır. Az Gören 1.1.1. Üzerine nota yazılan çizgilerin dizek (porte) olduğunu ifade eder. 1.1.2. Dizek başlangıcına yazılan sembolün sol anahtarı olduğunu ifade eder. 1.1.3. Ölçüleri birbirinden ayıran çizgilerin ölçü çizgisi olduğunu ifade eder. 1.1.4. Ezgilerin sonuna kapanışı belirtmesi için konulan işaretin bitiş çizgisi olduğunu ifade eder. 1.1.5. Sol anahtarının yanına yazılan sayıların ölçü sayısı olduğunu ifade eder. 1.1.6. Ezginin herhangi bir yerinde nefes alınması gerektiğini gösteren işaretin nefes işareti olduğunu ifade eder. 1.1.7. Ezgi içerisinde kullanılan ve ölçü çizgisinin önüne konulan işaretin tekrar işareti olduğunu tanır. 1.1.8. Gösterilen işaretin bir vuruşluk sus işareti olduğunu ifade eder. 1.1.9. Gösterilen işaretin iki vuruşluk sus işareti olduğunu ifade eder. 1.1.10. Gösterilen işaretin dört vuruşluk sus işareti olduğunu ifade eder. 1.1.11. Gösterilen işaretin yarım vuruşluk sus işareti olduğunu ifade eder. 1.1.12. Gösterilen işaretin çeyrek vuruşluk sus işareti olduğunu ifade eder.	Soru Cevap Yöntemi Anlatım Doğrudan Öğretim Modeli	Kontrol Listesi Kendini Değerlendirme Kayıt Formu

*Yukarıda yıldızla belirtilen hedef ve hedef davranışlara ait açıklamalar tablonun sonundaki "AÇIKLAMALAR" bölümünde yer almaktadır.

1.2. Müziğin temel öğelerini tanıır.	1.2.1. Müziğin temel öğelerinin ritim ve ezgi olduğunu söyler. 1.2.2. Ritim ve ezgiyi ayırt eder. 1.2.3. Müziklerde ezgi ve ritim cümlelerini ayırt eder. 1.2.4. Ezgilerin motiflerden oluştuğunu söyler. 1.2.5. Dinlediği ezgilerdeki motifleri ayırt eder.	Soru Cevap Yöntemi Anlatım Doğrudan Öğretim Modeli	Kontrol Listesi
1.3. Dinletilen müziklerde temel hız basamaklarını ayırt eder. *	1.3.1. Yavaş hızda olanı ayırt eder. 1.3.2. Orta hızda olanı ayırt eder. 1.3.3. Çabuk hızda olanı ayırt eder.	Soru Cevap Yöntemi Anlatım Kulaktan Öğretim Tekniği	Kontrol Listesi
1.4. Dinletilen müziklerde temel gürlük basamaklarını ayırt eder. *	1.4.1. Hafif gürlükte olanı ayırt eder. 1.4.2. Orta gürlükte olanı ayırt eder. 1.4.3. Kuvvetli gürlükte olanı ayırt eder.	Soru Cevap Yöntemi Anlatım Kulaktan Öğretim Tekniği	Kontrol Listesi
1.5. Kadın sesini incelik kalınlığına göre ayırt eder.	1.5.1. İnce kadın sesini ayırt eder. 1.5.2. Orta kalınlıktaki kadın sesini ayırt eder. 1.5.3. Kalın kadın sesini ayırt eder.	Soru Cevap Yöntemi Anlatım Kulaktan Öğretim Tekniği	Kontrol Listesi
1.6. Erkek sesini incelik kalınlığına göre ayırt eder.	1.6.1. İnce erkek sesini ayırt eder. 1.6.2. Orta kalınlıktaki erkek sesini ayırt eder. 1.6.3. Kalın erkek sesini ayırt eder.	Soru Cevap Yöntemi Anlatım Kulaktan Öğretim Tekniği	Kontrol Listesi
1.7. Notaları ayırt eder. *	1.7.1. Braille notasyonunda ve porte üzerinde Do notasının yerini ayırt eder. 1.7.2. Braille notasyonunda ve porte üzerinde Re notasının yerini ayırt eder. 1.7.3. Braille notasyonunda ve porte üzerinde Mi notasının yerini ayırt eder. 1.7.4. Braille notasyonunda ve porte üzerinde Fa notasının yerini ayırt eder. 1.7.5. Braille notasyonunda ve porte üzerinde Sol notasının yerini ayırt eder. 1.7.6. Braille notasyonunda ve porte üzerinde La notasının yerini ayırt eder. 1.7.7. Braille notasyonunda ve porte üzerinde Si notasının yerini ayırt eder. 1.7.8. Braille notasyonunda ve porte üzerinde İnce Do notasının yerini ayırt eder.	Soru Cevap Yöntemi Anlatım Doğrudan Öğretim Modeli	Kontrol Listesi Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı Kendini Değerlendirme Kayıt Formu

<p>1.8. Nota değerlerini tanıır. *</p>	<p>1.8.1. Braille notasyonunda ve porte üzerinde notanın dört vuruşluk olduğunu ayırt eder. 1.8.2. Braille notasyonunda ve porte üzerinde notanın iki vuruşluk olduğunu ayırt eder. 1.8.3. Braille notasyonunda ve porte üzerinde notanın bir vuruşluk olduğunu ayırt eder. 1.8.4. Braille notasyonunda ve porte üzerinde notanın yarım vuruşluk olduğunu ayırt eder. 1.8.5. Braille notasyonunda ve porte üzerinde notanın çeyrek vuruşluk olduğunu ayırt eder. 1.8.6. Braille notasyonunda ve porte üzerinde sembolün bir vuruşluk sus işareti olduğunu ifade eder. 1.8.7. Braille notasyonunda ve porte üzerinde sembolün iki vuruşluk sus işareti olduğunu ifade eder. 1.8.8. Braille notasyonunda ve porte üzerinde sembolün dört vuruşluk sus işareti olduğunu ifade eder. 1.8.9. Braille notasyonunda ve porte üzerinde sembolün yarım vuruşluk sus işareti olduğunu ifade eder. 1.8.10. Braille notasyonunda ve porte üzerinde sembolün çeyrek vuruşluk sus işareti olduğunu ifade eder.</p>	<p>Soru Cevap Yöntemi Anlatım Doğrudan Öğretim Modeli Dalcroze</p>	<p>Kontrol Listesi Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı Kendini Değerlendirme Kayıt Formu</p>
<p>1.9. Şarkıları notalarıyla okur. *</p>	<p>1.9.1. Şarkıları bonasını yaparak okur. 1.9.2. Şarkıları solfej yaparak okur.</p>	<p>Doğrudan Öğretim Modeli Kulaktan Öğretim Tekniği Anlatım</p>	<p>Kontrol Listesi</p>
<p>1.10. Atatürk ile ilgili şarkı ve marşlar dinlemekten zevk alır.</p>	<p>1.10.1. Atatürk'ün sevdiği şarkıları dinlemeye istekli olur. 1.10.2. Atatürk ile ilgili marş ve şarkıları dinlemeyi tercih eder.</p>	<p>Anlatım Soru Cevap Yöntemi</p>	<p>Gözlem Kayıt Formu</p>
<p>1.11. Ülkemizdeki müzik türlerini dinler. *</p>	<p>1.11.1. Türk halk müziği dinler. 1.11.2. Türk sanat müziği dinler. 1.11.3. Türk pop müziği dinler. 1.11.4. Çok sesli çağdaş Türk müziği dinler</p>	<p>Anlatım Doğrudan Öğretim Modeli Soru Cevap Yöntemi</p>	<p>Kontrol Listesi</p>
<p>1.12. Dinlediği müzik türünü ayırt eder. *</p>	<p>1.12.1. Dinlediği müziğin Türk halk müziği olduğunu ifade eder. 1.12.2. Dinlediği müziğin Türk sanat müziği olduğunu ifade eder. 1.12.3. Dinlediği müziğin Türk pop müziği olduğunu ifade eder. 1.12.4. Dinlediği müziğin çok sesli çağdaş Türk müziği olduğunu ifade eder.</p>	<p>Soru Cevap Yöntemi Anlatım Kulaktan Öğretim Tekniği Doğrudan Öğretim Modeli</p>	<p>Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı</p>
<p>1.13. Belirli gün ve haftalarla ilgili müzikleri dinler.</p>	<p>1.13.1. Millî bayramlarla ilgili müzikleri dinler. 1.13.2. Manevi günlerle ilgili müzikleri dinler. 1.13.3. Belirli günlerle ilgili müzikleri dinler. 1.13.4. Belirli haftalarla ilgili müzikleri dinler.</p>	<p>Anlatım Soru Cevap Yöntemi</p>	<p>Kontrol Listesi</p>

<p>1.14. Teknolojik müzik aletleriyle yapılan müzikleri dinlemekten zevk alır.*</p>	<p>1.14.1. Teknolojik müzik aletleriyle yapılan müzikleri fark eder. 1.14.2. Teknolojik müzik aletleriyle yapılan müzikleri dinlemeye istekli olur. 1.14.3. Teknolojik müzik aletleriyle yapılan müzikleri dinlemeyi tercih eder.</p>	<p>Anlatım Soru Cevap Yöntemi</p>	<p>Gözlem Kayıt Formu</p>
--	---	--	---------------------------

AÇIKLAMALAR

1.3. Hız basamaklarının birbirinden ayırt edilmesi beklenmektedir. Dinlediği müziklerdeki hız basamaklarını ayırt etmeye yönelik öğrencilerden farklı tepkiler (söyleme, el kaldırma, baş sallama vb.) alınabilir.

1.4. Gürlük basamaklarının birbirinden ayırt edilmesi beklenmektedir. Dinlediği müziklerdeki gürlük basamaklarını ayırt etmeye yönelik öğrencilerden farklı tepkiler (söyleme, el kaldırma, baş sallama vb.) alınabilir.

1.11. Ülkemizdeki müzik türlerine ilişkin dinleme çalışması yapılırken türlere yönelik bilgi aktarımı yapılması beklenmektedir.

1.12. Farklı müzik türlerini ayırt etme, klasik müzik, caz, blues, rock vb. türler de ele alınabilir.

1.14. Soundbeam, dubstep, dj mix, elektronik bateri vb. ile yapılan müzikler kullanılabilir.

Az gören öğrenciler için;

1.1., 1.7., 1.8., 1.9. hedeflerinde az gören öğrenciler için şekil zemin zıtlığının sağlandığı, öğrencinin görme düzeyine bağlı olarak yazı/şekil büyüklüğünde uyarlama yapıldığı, dizelerin daha belirgin hâle getirildiği renkli materyaller kullanılabilir.

1.7. Dizek üzerinde gördüğü notaları ayırt etmesi beklenmektedir.

Görmeyen öğrenciler için;

1.1., 1.7., 1.8., 1.9. hedeflerinde görmeyen öğrenciler için Braille notasyon kullanılması, materyallerin önceden hazırlanması ve ilgili hedeflere yönelik bilgilerin öğrenciye Braille notasyonu üzerinden aktarılması gerekmektedir.

1.7. Braille notasyonunda dokunduğu notayı ayırt etmesi beklenmektedir.

2. MÜZİKSEL BİLGİLENME VE PERFORMANS

Hedef	Hedef Davranışlar	Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
2.1. Diyafram nefesini tanır.	2.1.1. Şarkı söylerken kullanılan nefesin diyafram nefesi olduğunu söyler. 2.1.2. Vücudunda diyafram kasının yerini gösterir.	Anlatım Soru Cevap Yöntemi Gösterip Yaptırma Tekniği Yanlıssız Öğretim (İpucunun giderek azaltılması)	Kontrol Listesi
2.2. Diyafram nefesi alır.	2.2.1. Sırtı dik ve ayakları yere tam basacak şekilde durur. 2.2.2. Burnundan uzun nefes alarak diyaframını doldurur. 2.2.3. Aldığı nefesi ağızından üfleterek yavaşça verir.	Doğrudan Öğretim Modeli Gösterip Yaptırma Tekniği Yanlıssız Öğretim (İpucunun giderek azaltılması)	Kendini Değerlendirme Kayıt Formu Beceri Analizi Kayıt Formu
2.3. Nefes çalışmaları yapar.	2.3.1. Aldığı nefesi "S" vokali ile uzun sürede verir. 2.3.2. Aldığı nefesi "S" vokali ile kesik kesik verir. 2.3.3. Aldığı nefesi "S" vokali ile karışık olarak kesik kesik ve uzun şekilde verir. 2.3.4. Aldığı nefesi "S" vokali ile gürlük kuvvetini değiştirerek verir.	Gösterip Yaptırma Tekniği Doğrudan Öğretim Modeli Anlatım Yanlıssız Öğretim (İpucunun giderek azaltılması)	Beceri Analizi Kayıt Formu
2.4. Orta tonlarda yavaşık sesli ezgilerle ses açma çalışmaları yapar.	2.4.1. "M" konsonuyla kapalı ağız çalışması yapar. 2.4.2. "A" vokalini kullanarak ses çalışması yapar. 2.4.3. "E" vokalini kullanarak ses çalışması yapar. 2.4.4. "İ" vokalini kullanarak ses çalışması yapar. 2.4.5. "O" vokalini kullanarak ses çalışması yapar. 2.4.6. "U" vokalini kullanarak ses çalışması yapar.	Gösterip Yaptırma Tekniği Doğrudan Öğretim Modeli Anlatım Yanlıssız Öğretim (İpucunun giderek azaltılması)	Kontrol Listesi

2.5. Verilen ritim kalıplarını ritim çalgılarıyla çalar. *	2.5.1. Dört, iki ve bir vuruşluk notalardan ve suslardan oluşan ritim kalıplarını çalar. 2.5.2. Bir, yarım ve çeyrek vuruşluk notalardan ve suslardan oluşan ritim kalıplarını çalar.	Gösterip Yaptırma Tekniği Orff Yaklaşımı Anlatım Soru Cevap Yöntemi Yanlısız Öğretim (İpucunun giderek azaltılması)	Kontrol Listesi Kendini Değerlendirme Kayıt Formu
2.6. Verilen ritim kalıplarını beden perküsyonu ile çalar. *	2.6.1. Dört, iki ve bir vuruşluk notalardan ve suslardan oluşan ritim kalıplarını çalar. 2.6.2. Bir, yarım ve çeyrek vuruşluk notalardan ve suslardan oluşan ritim kalıplarını çalar.	Orff Yaklaşımı Gösterip Yaptırma Tekniği Anlatım Soru Cevap Yöntemi Yanlısız Öğretim (İpucunun giderek azaltılması)	Kontrol Listesi Kendini Değerlendirme Kayıt Formu
2.7. Temel gürlük terimlerini ayırt eder.	2.7.1. Hafif gürlükte olanı ayırt eder. 2.7.2. Orta gürlükte olanı ayırt eder. 2.7.3. Kuvvetli gürlükte olanı ayırt eder.	Kulaktan Öğretim Tekniği Soru Cevap Yöntemi Anlatım	Kontrol Listesi
2.8. Temel gürlük terimlerinin adlarını söyler.	2.8.1. Hafif gürlükte olanın piyano olduğunu söyler. 2.8.2. Orta gürlükte olanın mezzoforte olduğunu söyler. 2.8.3. Kuvvetli gürlükte olanın forte olduğunu söyler.	Doğrudan Öğretim Modeli Soru Cevap Yöntemi Anlatım	Kontrol Listesi
2.9. Müzikleri gürlük basamaklarına uygun olarak seslendirir. *	2.9.1. Piyano gürlük basamağına uygun seslendirir. 2.9.2. Mezzoforte gürlük basamağına uygun seslendirir. 2.9.3. Forte gürlük basamağına uygun seslendirir.	Kulaktan Öğretim Tekniği Anlatım	Kontrol Listesi
2.10. Müziklerdeki temel hız terimlerini ayırt eder.	2.10.1. Yavaş hızda olan müzikleri ayırt eder. 2.10.2. Orta hızda olan müzikleri ayırt eder. 2.10.3. Çabuk hızda olan müzikleri ayırt eder.	Dalcroze Soru Cevap Yöntemi Kulaktan Öğretim Tekniği	Kontrol Listesi
2.11. Temel hız terimlerinin adlarını söyler.	2.11.1. Yavaş hızda olanın adagio olduğunu söyler. 2.11.2. Orta hızda olanın moderato olduğunu söyler. 2.11.3. Çabuk hızda olanın allegro olduğunu söyler.	Doğrudan Öğretim Modeli Soru Cevap Yöntemi Anlatım	Kontrol Listesi

2.12. Müzikleri hız basamaklarına uygun olarak seslendirir.	2.12.1. Adagio hız basamağına uygun olarak şarkı söyler. 2.12.2. Moderato hız basamağına uygun olarak şarkı söyler. 2.12.3. Allegro hız basamağına uygun olarak şarkı söyler.	Kulaktan Öğretim Tekniği Anlatım	Kontrol Listesi
2.13. Farklı türdeki müziklere uygun hız ve gürültüde beden perküsyonu ile eşlik eder. *	2.13.1. Öğretmenin gösterdiği şekilde bireysel olarak farklı türdeki müziklere eşlik eder. 2.13.2. Öğretmenin gösterdiği şekilde grup ile birlikte farklı türdeki müziklere eşlik eder.	Anlatım Orff Yaklaşımı Soru Cevap Yöntemi	Kontrol Listesi Kendini Değerlendirme Kayıt Formu
2.14. Müzikleri hız ve gürültüde basamaklarına uygun olarak bireysel ve grupla seslendirir. *	2.14.1. Bireysel olarak uygun hızda seslendirir. 2.14.2. Bireysel olarak uygun gürültüde seslendirir. 2.14.3. Bireysel olarak uygun hız ve gürültüde seslendirir. 2.14.4. Grup içinde uygun hız ve gürültüde seslendirir.	Orff Yaklaşımı Kodaly Anlatım	Kontrol Listesi Kendini Değerlendirme Kayıt Formu
2.15. Kadın sesi gruplarının adlarını söyler.	2.15.1. İnce kadın sesinin soprano olduğunu söyler. 2.15.2. Orta kalınlıktaki kadın sesinin mezzosoprano olduğunu söyler. 2.15.3. Kalın kadın sesinin alto olduğunu söyler.	Soru Cevap Yöntemi Anlatım	Kontrol Listesi
2.16. Erkek sesi gruplarının adlarını söyler.	2.16.1. İnce erkek sesinin tenor olduğunu söyler. 2.16.2. Orta kalınlıktaki erkek sesinin bariton olduğunu söyler. 2.16.3. Kalın erkek sesinin bas olduğunu söyler.	Soru Cevap Yöntemi Anlatım	Kontrol Listesi
2.17. Çalgıları tanıır. *	2.17.1. Dinletilen vurmali çalgıların ne olduğunu söyler. 2.17.2. Dinletilen tuşlu çalgıların ne olduğunu söyler. 2.17.3. Dinletilen üflemeli çalgıların ne olduğunu söyler. 2.17.4. Dinletilen telli çalgıların ne olduğunu söyler. 2.17.5. Dinletilen yaylı çalgıların ne olduğunu söyler.	Doğrudan Öğretim Modeli Soru Cevap Yöntemi	Kontrol Listesi
2.18. Çalgıları çalınış biçimine göre sınıflandırır. *	2.18.1. Vurmali çalgıları sınıflandırır. 2.18.2. Tuşlu çalgıları sınıflandırır. 2.18.3. Üflemeli çalgıları sınıflandırır. 2.18.4. Tellî çalgıları sınıflandırır. 2.18.5. Yaylı çalgıları sınıflandırır.	Doğrudan Öğretim Modeli Şematik Düzenleyicilerle Öğretim Tekniği	Kontrol Listesi
2.19. Dinlediği müzikte kullanılan enstrümanları ayırt eder.	2.19.1. Dinlediği müzikte kullanılan enstrümanları tahmin eder. 2.19.2. Dinlediği müzikte kullanılan enstrümanların adlarını öğretmeniyle birlikte söyler.	Anlatım Soru Cevap Yöntemi	Kontrol Listesi
2.20. Teknolojik müzik yapma aletlerini tanıır. *	2.20.1. Soundbeamin ne olduğunu ifade eder. 2.20.2. Dubstep dj mixinin ne olduğunu ifade eder. 2.20.3. Elektronik baterinin ne olduğunu ifade eder.	Anlatım Soru Cevap Yöntemi	Kontrol Listesi

2.21. Teknolojik müzik yapma aletlerinin sesini tanıır.	2.21.1. Dinlediği sesin soundbeam olduğunu söyler. 2.21.2. Dinlediği sesin dubstep dj mix olduğunu söyler. 2.21.3. Dinlediği sesin elektronik bateri olduğunu söyler.	Doğrudan Öğretim Modeli Soru Cevap Yöntemi	Kontrol Listesi
2.22. Karaokeyi açıklar.	2.22.1. Karaoke hakkında bilgi verir. 2.22.2. Karaoke yapma araçlarını ifade eder.	Anlatım Soru Cevap Yöntemi	Kontrol Listesi
2.23. Karaoke aracılığıyla müzik yapar. *	2.23.1. Karaoke mikrofonunu çalıştırır. 2.23.2. Şarkıyı başlatır. 2.23.3. Şarkıyı söyler.	Gösterip Yaptırma Tekniği Anlatım Soru Cevap Yöntemi Yanlıssız Öğretim (İpucu- nun giderek azaltılması)	Kontrol Listesi
2.24. İstiklâl Marşı'nı söyler.	2.24. 1. İstiklâl Marşı'nın sözlerini anlamlı bütünler hâlinde melodisiz söyler. 2.24.2. İstiklâl Marşı'nı söz-ritim-ezgi sıralamasına uygun olarak söyler. 2.24.3. İstiklâl Marşı'nı söz-ritim-ezgi sıralamasına uygun olarak grupla söyler.	Soru Cevap Yöntemi Kodaly Kulaktan Öğretim Tekniği Anlatım	Kontrol Listesi
2.25. Atatürk ile ilgili şarkılar söyler.	2.25.1. Bireysel olarak Atatürk ile ilgili şarkılar/marşlar söyler. 2.25.2. Grupla Atatürk ile ilgili şarkılar/marşlar söyler.	Kulaktan Öğretim Tekniği	Kontrol Listesi
2.26. Müziğimizdeki türlerden örnekler seslendirir.	2.26.1. Çocuk şarkıları seslendirir. 2.26.2. Tekerleme seslendirir. 2.26.3. Türk halk müziği eserleri seslendirir. 2.26.4. Türk sanat müziği eserleri seslendirir. 2.26.5. Türk pop müziği eserleri seslendirir.	Kulaktan Öğretim Tekniği	Kontrol Listesi
2.27. Enstrüman çalar. *	2.27.1. Bireysel olarak enstrüman çalar. 2.27.2. Grupla enstrüman çalar.	Suzuki Anlatım Soru Cevap Yöntemi	Kontrol Listesi
2.28. Farklı enstrümanlar çalmaktan zevk alır.	2.28.1. Farklı enstrümanların varlığını fark eder. 2.28.2. Farklı enstrümanlar çalmaya istekli olur.	Orff Yaklaşımı Soru Cevap Yöntemi	Gözlem Kayıt Formu Kendini Değer- lendirme Kayıt Formu

2.29. Teknolojik ses ve müzik ekipmanlarını tanıır.*	2.29.1. İnsan sesi için kullanılan ekipmanları ifade eder. 2.29.2. Müzik aletleri için kullanılan ekipmanları ifade eder. 2.29.3. İnsan sesi ve müzik aletleri için ortak kullanılan ekipmanları ifade eder.	Doğrudan Öğretim Modeli Soru Cevap Yöntemi Anlatım	Kontrol Listesi
2.30. Teknolojik ses ve müzik ekipmanlarını uygun şekilde kullanır.	2.30.1. İnsan sesi için kullanılan teknolojik ses ve müzik ekipmanlarını kullanır. 2.30.2. Müzik aletleri için kullanılan teknolojik ses ve müzik ekipmanlarını kullanır. 2.30.3. İnsan sesi ve müzik aletleri için ortak kullanılan teknolojik ses ve müzik ekipmanlarını kullanır.	Gösterip Yaptırma Tekniği Anlatım Yanlıssız Öğretim (İpucu-nun giderek azaltılması)	Kontrol Listesi

2.9. Seslendirme yaparken sesini, bir çalgıyı ya da ikisini bir arada kullanabilir.

2.14. Seslendirme yaparken sesini, bir çalgıyı ya da ikisini bir arada kullanabilir. Tekerleme, marş, şarkı, türkülerden yararlanılabilir.

2.17. Vurmalı çalgılar, ritmik çalgılar ve ritmik ezgili çalgılar olarak düşünölmelidir. Vurmalı çalgılar öğrencilere tanıtılırken ritmik olanlar ve ritmik ezgili olanlardan örnekler seçilerek bu tanıtım yapılabilir. Üflemeli çalgılar ise tahta ve bakır üflemeli olmak üzere iki ana grupta ele alınmalıdır. Üflemeli çalgılar öğrencilere tanıtılırken tahta ve bakır üflemeli olanlardan örnekler seçilebilir.

2.20. Yaygın kullanıldığı ve ulaşımı kolay olduğu için bu enstrümanlar seçilmiştir.

2.29. Mikrofon, hoparlör, bağlantı kabloları, monitör, kolon, mixer, processor, amfi vb. ekipmanlar tanıtılabilir.

Az gören öğrenciler için;

2.5., 2.6. Hedeflerinde az gören öğrenciler için şekil zemin zıtlığının sağlandığı, öğrencinin görme düzeyine bağlı olarak yazı/şekil büyüklüğünde uyarlama yapıldığı, dizelerin daha belirgin hâle getirildiği renkli materyaller kullanılabilir.

2.17., 2.18. Hedeflerinde az gören öğrenciler için resimli kartlardan veya çeşitli görsellerden yararlanılarak gösterme yöntemi kullanılabilir.

2.23. Karaoke yaparken az gören öğrencilerin şarkı sözlerini nitelikli bir şekilde takip edebilmesi için videodaki yazı büyüklüklerinin düzenlenmesi ve ışık ayarlarının yapılması anlamlı olacaktır.

Görmeyen öğrenciler için;

2.5., 2.6. Hedeflerinde görmeyen öğrenciler için Braille notasyon kullanılması, materyallerin önceden hazırlanması ve ilgili hedeflere yönelik bilgilerin öğrenciye Braille notasyonu üzerinden aktarılması gerekmektedir.

2.13. Beden perküsyonu ile yapılacak olan hareketlerin görmeyen öğrenciler için sözel betimlemeyle anlatımının yapılması gerekmektedir.

2.23. Görmeyen öğrencilerin karaoke yaparken şarkı sözlerini videodan takip etmesi mümkün olmadığı için şarkı sözlerinin daha önceden Braille alfabesi ile hazırlanmış olması ve video içinde yazı/ışıklarla yapılan yönlendirmelerin öğretmen tarafından sözlü olarak ifade edilmesi anlamlı olacaktır.

2.27. Görmeyen öğrencilere enstrüman öğretimi gerçekleştirilirken öğrencinin, öğretmenin ellerine dokunması, öğrencinin çalım ve tutuş tekniğini öğrenmesi açısından daha yararlı olacaktır. Bununla birlikte belli bir duruşta durulması gereken enstrümanlarda ise öğretmenin öğrenciye dokunarak öğrenciyi doğru duruş pozisyonuna getirmesi ve öğretime bu şekilde başlanması tavsiye edilir.

3. MÜZİKLI OYUNLAR VE DANS

Hedef	Hedef Davranışlar	Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
3.1. Müzikli oyun/dans çalışmaları yapar. *	3.1.1. Bireysel müzikli oyun/dans çalışmaları yapar. 3.1.2. Eşli müzikli oyun/dans çalışmaları yapar. 3.1.3. Grup ile müzikli oyun/dans çalışmaları yapar.	Dalcroze Orff Yaklaşımı Anlatım Gösterip Yaptırma Tekniği Doğrudan Öğretim Modeli Yanlışsız Öğretim (İpucunun giderek azaltılması)	Gözlem Kayıt Formu Kontrol Listesi
3.2. Ülkemizdeki farklı halk oyunlarını oynar. *	3.2.1. Yavaş hızdaki halk oyunlarını oynar. 3.2.2. Orta hızdaki halk oyunlarını oynar. 3.2.3. Çabuk hızdaki halk oyunlarını oynar.	Anlatım Kulaktan Öğretim Tekniği Gösterip Yaptırma Tekniği Doğrudan Öğretim Modeli Yanlışsız Öğretim (İpucunun giderek azaltılması)	Beceri Analizi Kayıt Formu
3.3. Dünya danslarından farklı örnekler sergiler. *	3.3.1. Yavaş hızdaki dansları sergiler. 3.3.2. Orta hızdaki dansları sergiler. 3.3.3. Çabuk hızdaki dansları sergiler.	Kulaktan Öğretim Tekniği Anlatım Gösterip Yaptırma Tekniği Doğrudan Öğretim Modeli Yanlışsız Öğretim (İpucunun giderek azaltılması) Gösteri	Beceri Analizi Kayıt Formu
3.4. Belirli gün ve haftalarda gerçekleştirilen müzikli oyun ve dans etkinliklerine katılmaktan hoşlanır.	3.4.1. Belirli gün ve haftalarda gerçekleştirilen müzikli oyun ve dans etkinliklerine katılmaktan zevk alır. 3.4.2. Belirli gün ve haftalarda gerçekleştirilen müzikli oyun ve dans etkinliklerine liderlik etmeye istekli olur.	Gösteri Soru Cevap Yöntemi Anlatım	Gözlem Kayıt Formu Kendini Değerlendirme Kayıt Formu

AÇIKLAMALAR

3.2. Farklı halk oyunları türlerinden hızlarına ve ritimlerine göre bireysel, eşli ya da grup olarak uygun olan bir halk oyunu türü seçilebilir.

3.3. Farklı dünya dansı türlerinden hızlarına ve ritimlerine göre bireysel, eşli ya da grup olarak uygun olan bir dünya dansı seçilebilir.

Az gören öğrenciler için;

3.1. Bireysel, eşli ve grupla yapılan dans çalışmalarında öğrencilerin hareket yönlerini karıştırmamaları adına görme durumları dikkate alınarak şekil zemin zıtlığı sağlanacak şekilde işaretlerin kullanılması önerilir.

Görmeyen öğrenciler için;

3.1. Bireysel, eşli ve grupla yapılan dans çalışmalarında öğrencilerin hareket yönlerini karıştırmamaları için hissedilebilir zemin olanağı sunulması ve az gören öğrenciler ile görmeyen öğrencilerin yan yana getirildiği akran öğretimi yönteminin kullanılması önerilebilir.

4. MÜZİK KÜLTÜRÜ

Hedef	Hedef Davranışlar	Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
4.1. İstiklâl Marşı söylenirken yapılması gerekenleri açıklar.	4.1.1. İstiklâl Marşı söylerken hazır ol durumunda durulacağını söyler. 4.1.2. İstiklâl Marşı söylerken doğru yerlerde nefes alınması gerektiğini ifade eder.	Soru Cevap Yöntemi Anlatım Doğrudan Öğretim Modeli	Kontrol Listesi Kendini Değerlendirme Kayıt Formu
4.2. İstiklâl Marşı'nı söyleme/dinleme kurallarına uyar.	4.2.1. Hazır ol durumunda durur. 4.2.2. Uygun hız ve gürültüde eşlik eder. 4.2.3. Sessizce dinler. 4.2.4. Hazır ol durumunda dinler.	Kulaktan Öğretim Tekniği Gösterip Yaptırma Tekniği	Kontrol Listesi Kendini Değerlendirme Kayıt Formu
4.3. Müzik dinleme kurallarını söyler.	4.3.1. Dikkatini müziğe odaklaması gerektiğini söyler. 4.3.2. Farklı ortamlara ilişkin müzik dinleme kurallarını söyler. 4.3.3. Farklı müzik türlerine ilişkin müzik dinleme kurallarını söyler.	Soru Cevap Yöntemi Anlatım	Kontrol Listesi
4.4. Müziği kurallarına uygun dinler.	4.4.1. Dikkatini müziğe odaklar. 4.4.2. Ritme/müziğe uygun jest ve mimiklerle eşlik eder.* 4.4.3. Müziği farklı ortamlarda kurallarına uygun dinler. 4.4.4. Farklı müzik türlerini kurallarına uygun dinler.	Doğrudan Öğretim Modeli Gösteri Tekniği Gösterip Yaptırma Tekniği Yanlışsız Öğretim (İpucunun giderek azaltılması)	Kontrol Listesi
4.5. Dünya müziğinden farklı örnekler dinler.	4.5.1. Klasik müzik dinler. 4.5.2. Caz müzik dinler. 4.5.3. Rock müzik dinler. 4.5.4. Blues müzik dinler. 4.5.5. New Age müzik dinler. 4.5.6. Pop müzik dinler.	Anlatım Soru Cevap Yöntemi	Kontrol Listesi
4.6. Ülkemizdeki ünlü müzisyenleri tanıır.	4.6.1. Türk halk müziği müzisyenlerini söyler. 4.6.2. Türk sanat müziği müzisyenlerini söyler. 4.6.3. Türk pop müziği müzisyenlerini söyler. 4.6.4. Çok sesli Türk müziği müzisyenlerini söyler.	Anlatım Soru Cevap Yöntemi Doğrudan Öğretim Modeli	Kontrol Listesi

4.7. Dünya müziğinin ünlü müzisyenlerini tanıır.	4.7.1. Klasik müziğin ünlü müzisyenlerini söyler. 4.7.2. Caz müziğinin ünlü müzisyenlerini söyler. 4.7.3. Rock müziğinin ünlü müzisyenlerini söyler. 4.7.4. Blues müziğinin ünlü müzisyenlerini söyler. 4.7.5. New Age müziğinin ünlü müzisyenlerini söyler.	Anlatım Soru Cevap Yöntemi Doğrudan Öğretim Modeli	Kontrol Listesi
4.8. Dinlediği şarkıyı söyleyen müzisyeni tahmin eder.	4.8.1. Dinlediği şarkıyı söyleyen müzisyeni ayırt eder. 4.8.2. Dinlediği şarkıyı söyleyen müzisyenin adını söyler.	Soru Cevap Yöntemi	Kontrol Listesi
4.9. Çevresinde bulunan müzik alet/ekipmanlarını kurallarına uygun kullanır.	4.9.1. Müzik alet/ekipmanlarını kullanmadan önce izin alır. 4.9.2. Müzik alet/ekipmanlarını amacına uygun kullanır. 4.9.3. Müzik alet/ekipmanlarını kullandıktan sonra yerine koyar.	Doğrudan Öğretim Modeli Anlatım	Kontrol Listesi
4.10. Bireysel müzik arşivini oluşturur.*	4.10.1. Hoşlandığı müzikleri çeşitli dijital ortamlara kaydeder. 4.10.2. Kaydettiği müzikleri çeşitli kategorilere göre gruplar.	Gösterip Yaptırma Tekniği Anlatım Yanılışsız Öğretim (İpucunun giderek azaltılması)	Kontrol Listesi
4.11. Dinlediği müziğin hissettirdiklerini söyler.	4.11.1. Müziğin sözlerine-melodisine odaklanır. 4.11.2. Müziğin kendisinde uyandırdığı hisleri adlandırır.	Anlatım Soru Cevap Yöntemi	Kontrol Listesi
4.12. Müzik alanına ait ana/yan meslekleri tanıır.*	4.12.1. Müzik alanı ile ilgili ana meslekleri ifade eder. 4.12.2. Müzik alanı ile ilgili yan meslekleri ifade eder.	Anlatım Soru Cevap Yöntemi	Kontrol Listesi
4.13. Atatürk'ün müziğe ve sanata verdiği önemi açıklar.	4.13.1. Atatürk'ün müzik ile ilgili sözlerini ifade eder. 4.13.2. Atatürk'ün sanata verdiği öneme ilişkin görüşlerini açıklar.	Anlatım Soru Cevap Yöntemi	Kontrol Listesi

4.10. Öğrencilerden dijital ortamdan müzikleri indirmesi, farklı kategorilere göre (sanatçılar, müzik türü, tarih ya da kişisel seçimlere göre) gruplayarak kendi arşivini oluşturması beklenmektedir.

4.12. Müzik alanı ile ilgili ana meslek olarak besteci, yorumcu, orkestra-koro şefliği, eğitmen, film ve oyun besteciliği, müzik araştırmacısı, müzik teknolojileri uzmanı vb. meslekler; yan mesleklerle ilişkin olarak da şarkı sözü yazarlığı, müzik gazeteciliği, müzik yapımcılığı, çalgı yapımcılığı, tonmaister vb. meslekler tanıtılabilir.

Az gören öğrenciler için;

4.4.2. Az gören öğrenciler için resimli kartlar üzerinden jest ve mimiklerin gösterilip ayrıca ayna karşısında yaptırılması önerilir.

Görmeyen öğrenciler için;

4.4.2. Görmeyen öğrenciler için jest ve mimikleri anlatırken sözel betimleyici ögelere ve dokunsal materyallere yer verilerek anlatımın güçlendirilmesi önerilir.

Hedef	Hedef Davranışlar	Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
5.1. Müziklere doğaçlama hareketlerle eşlik eder.	5.1.1. Jest ve mimik hareketleriyle eşlik eder. * 5.1.2. Beden perküsyonu ile eşlik eder.	Anlatım Dalcroze Orff Yaklaşımı Gösterip Yaptırma Tekniği Yanlışsız Öğretim (İpucunun giderek azaltılması)	Kontrol Listesi Kendini Değerlendirme Kayıt Formu
5.2. Müziklere doğaçlama olarak çalgılarla eşlik eder.	5.2.1. Vurmalı çalgılar kullanarak eşlik eder. 5.2.2. Telli çalgılar kullanarak eşlik eder. 5.2.3. Üflemeli çalgılar kullanarak eşlik eder. 5.2.4. Tuşlu çalgılar kullanarak eşlik eder.	Anlatım Orff Yaklaşımı Gösterip Yaptırma Tekniği Yanlışsız Öğretim (İpucunun giderek azaltılması)	Kontrol Listesi Gözlem Kayıt Formu
5.3. Söz ve melodiler oluşturur.	5.3.1. Doğaçlama melodi oluşturur. 5.3.2. Doğaçlama söz oluşturur. 5.3.3. Oluşturduğu melodileri/sözleri isimlendirir.	Anlatım Soru Cevap Yöntemi Orff Yaklaşımı Kodaly	Kontrol Listesi
5.4. Basit müzik aletleri tasarlar. *	5.4.1. Vurmalı çalgılar yapar. 5.4.2. Telli çalgılar yapar. 5.4.3. Üflemeli çalgılar yapar.	Anlatım Soru Cevap Yöntemi Gösterip Yaptırma Tekniği Doğrudan Öğretim Modeli Yanlışsız Öğretim (İpucunun giderek azaltılması)	Kontrol Listesi Gözlem Kayıt Formu Kendini Değerlendirme Kayıt Formu
5.5. Dinlediği farklı ezgi/ritim cümlelerini doğaçlama dansa dönüştürür.	5.5.1. Ezgi cümleleri eşliğinde dans eder. 5.5.2. Ritim cümleleri eşliğinde dans eder.	Anlatım Dalcroze Orff Yaklaşımı Gösterip Yaptırma Tekniği Yanlışsız Öğretim (İpucunun giderek azaltılması)	Kontrol Listesi Gözlem Kayıt Formu Kendini Değerlendirme Kayıt Formu

5.6. Müziksel yaratıcılık gerektiren etkinliklere katılmaktan zevk alır.

5.6.1. Doğaçlama dans etmeye istekli olur.
5.6.2. Doğaçlama ezgi/ritim oluşturmaktan hoşlanır.
5.6.3. Basit çalgı tasarlamaktan keyif alır.

Dalcroze
Soru Cevap
Gösteri
Orff Yaklaşımı

Kontrol Listesi

AÇIKLAMALAR

Az gören öğrenciler için;

5.1.1. Az gören öğrenciler için resimli kartlar üzerinden jest ve mimiklerin gösterilip ayrıca ayna karşısında yaptırılması önerilir.

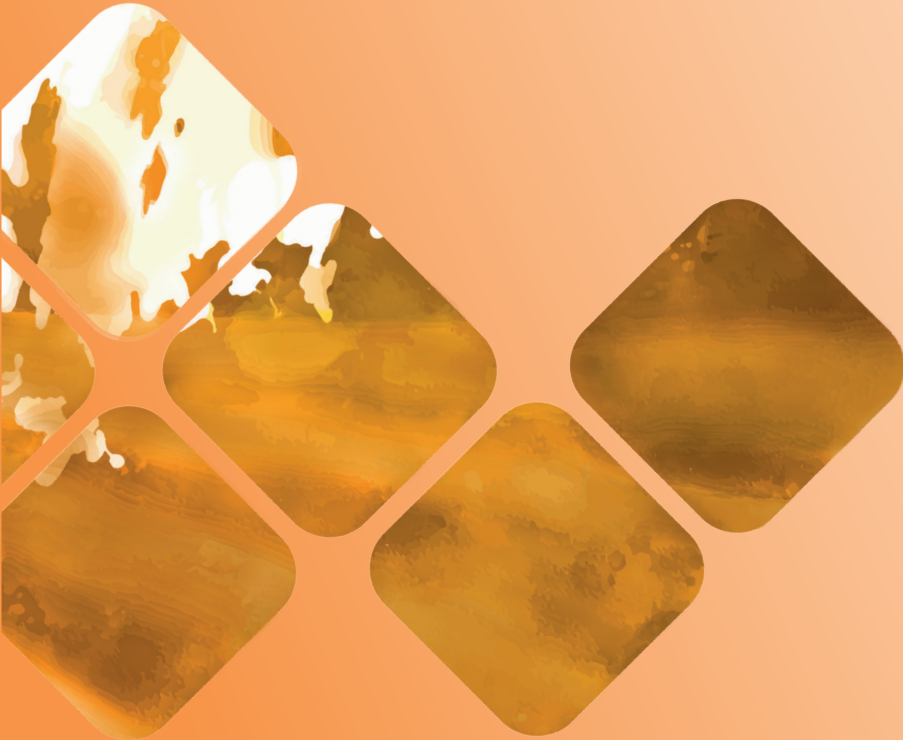
Görmeyen öğrenciler için;

5.1.1. Görmeyen öğrenciler için jest ve mimikleri anlatırken sözel betimleyici ögelere ve dokusal materyallere yer verilerek anlatımın güçlendirilmesi önerilir.

5.4. Öğrencilerin çevresindeki materyallerle basit müzik aletleri tasarlamaya yönelik teşvik edilmeleri, yaratıcılıklarını ortaya çıkaracak şekilde desteklenmeleri, bağımsız olarak kendilerinin keşfetmesi ve üretmelerine imkân tanınması önemlidir. Örneğin su borusundan üflemeli çalgı yapmak, kartondan gitar yapmak, herhangi bir kovayı kullanarak davul yapmak, su şişesinden marakas yapmak, farklı kalınlıktaki su borularını yan yana getirerek nota çalınabilen bir vurmali çalgı yapmak.

Özel Eğitim Meslek
Okulu Görmeyen/Az
Gören Öğrenciler için
**Müzik Dersi Öğretim
Programı'na Yönelik
Örnek Ders Planları**

GÖRMEYEN/AZ GÖREN ÖĞRENCİLER İÇİN MÜZİK DERSİNE YÖNELİK ÖRNEK DERS PLANLARI

Aşağıdaki tabloda ders planı hazırlanan hedef ve hedef davranışlara yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 7. Ders Planı Örnekleri Özet Tablosu

Öğretim Planı	Öğrenme alanı	Hedef	Hedef Davranışlar
Plan 1	Müziksel İşitme, Okuma ve Dinleme	1.7. Notaları ayırt eder.	1.7.1. Do notasını ayırt eder. 1.7.2. Re notasını ayırt eder. 1.7.3. Mi notasını ayırt eder.
Plan 2	Müziksel Bilgilenme ve Performans	2.5. Verilen ritim kalıplarını ritim çalgılarıyla çalar.	2.5.1. Dört, iki ve bir vuruşluk notalardan oluşan ritim kalıplarını çalar. 2.5.2. Bir, yarım ve çeyrek vuruşluk notalardan oluşan ritim kalıplarını çalar.
Plan 3	Müzikli Oyunlar ve Dans	3.1. Müzikli oyun/dans çalışmaları yapar.	3.1.3. Grup ile müzikli oyun ve dans çalışmaları yapar.
Plan 4	Müzik Kültürü	4.1. İstiklâl Marşı söylenirken yapılması gerekenleri açıklar.	4.1.1. İstiklâl Marşı söylenirken hazır ol durumunda durulacağını söyler. 4.1.2. İstiklâl Marşı söylenirken doğru yerlerde nefes alınması gerektiğini ifade eder.
Plan 5	Müziksel Yaratıcılık	5.4. Basit müzik aletleri tasarlar.	5.4.1. Vurmalı çalgılar yapar.

DERS PLANI ÖRNEĞİ

Ders Planı Örneği - 1

BÖLÜM 1	
Dersin Adı	Müzik
Öğrenme Alanı	Müziksel İşitme, Okuma ve Dinleme
Hedef	1.7. Notaları ayırt eder.
Hedef Davranışlar	1.7.1. Do notasını ayırt eder. 1.7.2. Re notasını ayırt eder. 1.7.3. Mi notasını ayırt eder.
BÖLÜM 2	
Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Doğrudan Öğretim Modeli, Soru Cevap Yöntemi
Öğretim Araç Gereçleri	Nota kartları görmeyen öğrenciler için Braille notasyon ile hazırlanmış, az gören öğrenciler için işlevsel görme becerilerine göre oluşturulmuş dizek üzerine yazılmış birlik (dört vuruşluk) do, re ve mi notaları (örneğin büyük puntolu olarak, kalınlaştırılmış dizek üzerine yazılmış notalar.) İçinde dört vuruşluk do, re ve mi notalarının yer aldığı bir ezgi cümlesinden oluşan çalışma kâğıtları (görmeyen öğrenciler için Braille notasyon.)
Öğretime Hazırlık	Nota kartlarını öğrencilerin görme durumlarına göre hazırlayınız (görmeyen öğrenciler için Braille notasyon, az gören öğrenciler için ise büyük puntolu nota kartları hazırlayınız). Az gören öğrencilerden ön koşul olarak dizek ve sol anahtar kavramlarını bilmesi beklenir. O yüzden öğrencilerin ön koşul becerilerini bireysel olarak değerlendiriniz. Grup etkinliklerinde öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve görme özelliklerini göz önünde bulundurunuz. Öğrencilerin görmesini daha işlevsel kullanması için onlara yararlandığı araçlar varsa (gözlük, büyüteç vb.), öğretimde söz konusu araçları kullanması için onlara destek olunuz.
Ortam Düzenleme	Öğrencilerin sırasının, görmesinden en iyi yararlanabileceği biçimde konumlandırılmış olduğundan emin olunuz. Az gören öğrencilerin, tahtayı rahat görebilecek şekilde oturmalarını sağlayınız.
Dikkat Çekme	Bu aşamada do, re ve mi notalarından oluşan bir ezginin solfejini yaparak sınıfa girebilirsiniz. Ardından “Merhaba arkadaşlar size bir ezginin solfejini yaptım. Sizce bu notaları nasıl tanıdım?” diye sorup ve elinizdeki notayı öğrencilere göstererek (görmeyenler için Braille notasyonunda hissettirilerek) “Bakin burada bazı semboller var. Sizce bu semboller bana yol gösteriyor olabilir mi?” gibi sorularla, Soru Cevap yöntemi ile öğrencileri nota yazımı hakkında düşünmeye sevk ediniz.
Güdüleme	Dikkat çekme aşamasında öğrencilere gösterdiğiniz/hissettiğiniz solfeji, öğrencilere açıklayarak ayrıca “Biliyorsunuz daha önce dizek ve sol anahtarını öğrenmiştik. Bugün de dizek üzerinde yer alan notaları nasıl tanıyacağımızı öğrenmeye başlayacağız. Bu sayede siz de gördüğünüz/dokunduğunuz notaların hangi seslere karşılık geldiğini öğrenecek ve solfej yapabileceksiniz.” şeklinde açıklamalarda bulununuz.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Güdüleme aşamasında bahsi geçen sol anahtar ve dizek kavramları üzerine konuşarak öğrencilerin bilgiyi hatırlama durumlarını tespit ediniz. Dizeğin kaç çizgiden oluştuğunu öğrencilere sorarak ve notaları bu çizgiler sayesinde tanıyabildiğimize yönelik bilgilendirme konuşması yaptıktan sonra öğrencilerin hazır olduğunu fark ettiğinizde öğretim sürecine geçiniz.

BÖLÜM 3

Uygulama	<p>Model Olma Az Gören Öğrenciler için: Öğrencilere do notasına ait kartları dağıtıp ardından “Bakın beş çizgiden oluşan dizeğin en altında ve dışında kendine ait çizgisi olan bir nota var. Biz bu notaya do notası diyoruz.” şeklinde açıklama yapınız. Ardından re notasına ait kartları dağıtıp “Bakın bu nota dizeğe çok yaklaştı ve ilk çizgiye temas ediyor. Bu şekilde dizeğe yapışık olarak yazılan notaya da re notası diyoruz.” dedikten sonra mi notasına ait kartları dağıtınız. “Şimdi gördüğünüz nota ise dizeğin ilk çizgisinin tam ortasına yerleşmiş. Bu notaya da mi notası diyoruz.” diyerek öğrencilere notaların merdiven basamakları gibi sıralandığını fark ettiriniz.</p> <p>Görmeyen Öğrenciler için: Öğrencilere do notasına ait Braille nota kartlarını dağıtıp ardından “Burada dokunduğunuz 1-3-4-5-6. noktalar birlik do notasıdır.” şeklinde açıklama yapınız. Ardından re notasına ait kartlar dağıtıp “Burada dokunduğunuz 1-3-5-6. noktalar birlik re notasıdır.” diye söyleyiniz. Ardından mi notasına ait kartları dağıtıp “Şimdi dokunduğunuz 1-2-3-4-6. noktaları ise birlik mi notası anlamına gelmektedir.” diyerek notaların Braille notasyondaki nokta karşılıklarını öğrencilerle Soru Cevap yöntemi ile tekrar ediniz.</p> <p>Rehberli Uygulama: Öğrencilere “Do, re ve mi notalarının nasıl yazıldığını öğrendik, şimdi ise nota kartları için den ismini söylediğim notayı bulmaya çalışacağız.” diyerek öğrencilerden ders başında kendilerine dağıtılmış olan nota kartlarını önlerine hazırlamalarını ve ismi söylenen nota kartını kaldırarak size göstermelerini isteyiniz. Do, re ve mi notalarını karışık sırayla öğrencilerin yanıt verebilecekleri süre aralıkları ile sorup öğrencilerin kaldırdığı kartların doğruluğunu kontrol ediniz. Doğru yanıtları pekiştiriniz, yardıma ihtiyacı olan öğrencileri ipuçları ile destekleyerek doğru yanıtı yönlendiriniz.</p> <p>Bağımsız Uygulama: Öğrencilere “Nota kartları ile do, re ve mi notalarını çalıştık. Şimdi ise içinde öğrendiğimiz üç notanın da karışık olarak yer aldığı bir ezgi üzerinden çalışacağız.” diyerek ilgili materyali öğrencilere dağıtınız. Öğrencilerden ezgi içindeki notalardan sırasıyla do, re ve mi notalarının olduğu yerleri işaretlemeleri/göstermelerini isteyiniz. Öğrencilerin yanıtlarını bireysel olarak inceleyerek doğru yanıtları pekiştiriniz. Yapamayan öğrencileriniz için rehberli uygulama aşamasına tekrar dönünüz.</p> <p>Öğrencilerle derste neler yapıldığı, neler öğrendikleri hakkında konuşunuz. Do, re ve mi notaları ile tanıştıklarını ve onları diğer notalar arasından ayırt etmeyi öğrendiklerini vurgulayınız. Nota kartları ile evde tekrar çalışmalarını yapmalarını isteyerek dersi bitiriniz.</p>
Genelleme ve İzleme	<p>Çalışılan ezgiler üzerinden doğru tepki vermede hedeflenen ölçüte ulaşıldıktan sonra öğretimde kullanılan materyalleri değiştirerek benzer çalışmalar yaptırabilirsiniz. Öğrencilerin do, re ve mi notalarını ilerleyen derslerde öğrenecek olan yeni notalar arasından ayırt etmesini, söylemesini/göstermesini çalışabilirsiniz.</p>

BÖLÜM 4

Ölçme ve Değerlendirme	<p>Öğrencilere bu hedef kapsamında hazırlanan “Notaları Tanıma Kontrol Listesi” uygulayarak değerlendirme yapabilirsiniz. Değerlendirme ölçütü %100’dür.</p> <p>Öğrencilerin bireysel özelliklerine göre bu kontrol listesi maddeleri ve değerlendirme ölçütünü uyarlayabilirsiniz.</p> <p>Öğrenciye yönerge veriniz, tepkide bulunması için 4-5 saniye bekleyiniz. Yönergeyi gerçekleştirirse forma “+”, gerçekleştirilemezse “-” işareti koyunuz. Değerlendirme aşamasında “-” alınan aşamalar için öğretimi tekrar ediniz. Kontrol listesinin uygulanmasından sonra öğrenciye katılımı konusunda pekiştirinç veriniz.</p>
Veliye Yönelik Öneriler	<p>Öğrenilen notaların evde anne-babaya anlatılması ve nota kartları ile oyunlar oynanması öneriniz. Nota yazımının müzikteki önemi üzerine sohbetler gerçekleştirebilirsiniz.</p>
Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar	<p>Farklı zamanlarda ve diğer öğrenme alanlarındaki hedefler ile ilişkilendirilerek bu hedef davranışı ele alabilirsiniz. Örneğin Müziksel İşitme, Okuma ve Dinleme öğrenme alanında yer alan “1.8. Nota değerlerini tanıır.” hedefi ile ilişkilendirebilirsiniz.</p> <p>Öğrencilerin özelliklerine ve mevcut performanslarına göre yalnızca do notasını veya do ve re notaları öğretebilirsiniz. Öğrencilerin görme durumlarını göz önünde bulundurarak Braille notasyon ve büyük puntolu nota yazımlarının önceden hazırlanması ve ders esnasında öğrencilere yardımcı yönlendirmelerin yapılmasına dikkat edebilirsiniz. Öğretim gerçekleştirilirken birlik (dört vuruşluk) nota değerleri referans alınabilir. Yeni vuruşlar ve notalar öğrenildikçe notaların farklı vuruşlardaki görüntülerine ve Braille sembollerine ilişkin bilgilendirmeler yapılmalıdır.</p>
Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri	

Notaları Tanıma Kontrol Listesi

Öğrencinin Adı Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

Hedef	Hedef Davranış	Beceriler	Ölçüt	Evet	Hayır	Açıklama
1.7. Notaları ayırt eder.	1.7.1. Do notasını ayırt eder.	1. Do notasının dizek üzerindeki yerini/Braille notas-yondaki karşılığını söyler.	%100			
		2. Gösterilen/hissettirilen notanın do notası olduğunu söyler.				
		3. Farklı notalar arasından do notasını gösterir.				
	1.7.2. Re notasını ayırt eder.	1. Re notasının dizek üzerindeki yerini/Braille notas-yondaki karşılığını söyler.				
		2. Gösterilen/hissettirilen notanın re notası olduğunu söyler.				
		3. Farklı notalar arasından re notasını gösterir.				
	1.7.3. Mi notasını ayırt eder.	1. Mi notasının dizek üzerindeki yerini/Braille notas-yondaki karşılığını söyler.				
		2. Gösterilen/hissettirilen notanın mi notası olduğunu söyler.				
		3. Farklı notalar arasından mi notasını gösterir.				

Ders Planı Örneği - 2

BÖLÜM 1	
Dersin Adı	Müzik
Öğrenme Alanı	Müziksel Bilgilenme ve Performans
Hedef	2.5. Verilen ritim kalıplarını ritim çalgılarıyla çalar.
Hedef Davranışlar	2.5.1. Dört, iki ve bir vuruşluk notalardan oluşan ritim kalıplarını çalar. 2.5.2. Bir, yarım ve çeyrek vuruşluk notalardan oluşan ritim kalıplarını çalar.

BÖLÜM 2	
Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Orff Soru Cevap Anlatım
Öğretim Araç Gereçleri	Orff Çalgıları (marakas, zil, metalofon, ritim çubukları); görmeyen öğrenciler için ritim kalıplarının yazılı olduğu Braille notasyon, az gören öğrenciler için işlevsel görme becerilerine göre oluşturulmuş notasyon (örneğin büyük puntolu olarak dizek üzerine yazılmış notasyon).
Öğretime Hazırlık	Bu çalışma için öğrencilerden ön koşul becerisi olarak nota değerlerini bilmesi ve ayırt etmesi beklenir. O yüzden öğrencilerin ön koşul becerilerini bireysel olarak değerlendiriniz. Grup etkinliklerinde öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve görme özelliklerini göz önünde bulundurunuz. Öğrencilerin görmesini daha işlevsel kullanması için yararlandığı araçlar varsa (gözlük, büyüteç vb.), öğretim sırasında bu araçları kullanması için onlara destek olunuz. Öğrencilerin hedef ve hedef davranışa ilişkin mevcut performans düzeyini ekteki kontrol listesini uygulayarak belirleyebilirsiniz.
Ortam Düzenleme	Öğrencilerin birbirlerini görebilecekleri şekilde oturmalarını sağlayınız. Materyalleri tüm öğrencilerin önlerinde olacak şekilde elleriyle ulaşabilecekleri konumda düzenleyiniz.
Dikkat Çekme	Öğrencilere “Bakın sizler için ne hazırladım, sınıfımıza Orff çalgıları getirdim ve siz bunların ne olduğunu biliyorsunuz. Daha önce bu çalgıları tanımiştık.” dedikten sonra, öğrencilerin dikkatini önlerinde bulunan Orff çalgılarına çekiniz. Çalgıların çıkardığı sesler hakkında konuşunuz. Çalgıları kullanarak dört, iki, bir, yarım ve çeyrek vuruşluk notalardan oluşan ritim kalıplarını çalabilecekleri hakkında öğrencilerle konuşunuz.
Güdüleme	Belirlenen ritim kalıplarında yer alan nota değerlerinin özellikleri betimlenerek öğrencilerin bunu öğrendiklerinde, ritim kalıplarını daha iyi öğrenebilecekleri ve ritim çalgılarıyla çalabilecekleri ile ilgili açıklamalarda bulununuz. Ayrıca okul törenlerinde şarkılara ve marşlara bu ritim kalıpları ile eşlik edebileceklerini de söyleyebilirsiniz.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Öğrencilerin önceki bilgilerini hatırlayabilmeleri için “Bakın şu an elimizde çalgılarımız var. Bu çalgılarımızla farklı nota değerlerinden oluşan ritim kalıplarımızı nasıl çalabiliriz sizce?” diyerek öğrencilerin yanıtlarını alabilirsiniz. Ardından “Bugünkü çalışmamızda da ritim kalıplarımızı çalacağız.” diyerek çalışma sırasında uyulacak kuralları açıklayıp derse giriş yapınız.

BÖLÜM 3

Uygulama	<p>1. Aşama: Görmeyen her bir öğrencinin eline ritim kalıplarının yazılı olduğu Braille notasyon veriniz. Az gören öğrenciler için işlevsel görme becerilerine göre oluşturulmuş notasyon veriniz. Ritim çubuklarıyla 1, 2 ve 4 vuruşluk, ardından da yarım ve çeyrek vuruşluk nota değerlerinden oluşan ritim kalıplarını çalınız ve “Bakın bu çaldığım ritim kalıpları 1, 2, 4, yarım ve çeyrek vuruşlardan oluşuyor. İlk çaldığım ritim kalıbında 1, 2 ve 4 vuruşluk notalar, ikinci çaldığım ritim kalıbında ise yarım ve çeyrek vuruşluk notalar var.” şeklinde açıklamalar yapınız. Öğrencilerin önlerinde bulunan notasyondan da takip etmelerini sağlayınız. Sınıfta bulunan diğer Orff çalgılarıyla da ritim kalıplarını çalarak öğrencilere gösteriniz. Ardından her iki ritim kalıbı çalınarak, hangi kalıpta yarım ve çeyrek vuruşların olduğunu sorunuz. Her bir öğrenciden tepki alınır. Aynı şekilde 1, 2 ve 4 vuruşluk notalardan oluşan ritim kalıbını da çalarak her bir öğrenciden tepki alınır. Doğru yanıtları betimleyerek pekiştiriniz. Desteğe ihtiyacı olanlar için doğru şekilde ifade edenlere dikkat çekiniz ve öğrencilere, soruları nasıl doğru yanıtlayacaklarını tekrar gösteriniz.</p> <p>2. Aşama: Öğrencilere “Sizler benim çaldığım ritim kalıplarını dinlediniz. Şimdi de sizler çalacaksınız.” diyerek, önce grup olarak 1, 2 ve 4 vuruşluk notaların olduğu ritim kalıbını öğrencilerin ellerinde bulunan Orff çalgılarıyla onlara çaldırınız. Ardından yarım ve çeyrek vuruşların olduğu ritim kalıbını çaldırınız. Daha sonra öğrencilerden ritim kalıplarını bireysel olarak çalmalarını isteyiniz. Öğrencilerin doğru davranışlarını pekiştiriniz, davranışı gerçekleştiremeyen öğrencilerle 1. aşamayı tekrarlayınız.</p> <p>3. Aşama: Yeni ritim kalıpları belirleyerek öğrencilere çalınız ve içinde kaç vuruşluk notaların olduğuna dair tahminde bulunmalarını isteyiniz. Son olarak öğrencilerden bu etkinlikte öğrenilen ritim kalıplarını çalmalarını isteyip değerlendiriniz. Öğrencilerin doğru davranışlarını pekiştiriniz, davranışı gerçekleştiremeyen öğrencilerle öğretimi tekrarlayınız. Öğrencilerle derste neler yapıldığı, öğrencilerin neler öğrendiği hakkında 2, 4, yarım ve çeyrek vuruşluk notaların olduğu ritim kalıplarıyla tanıştıklarını, aynı zamanda bireysel olarak veya grup hâlinde onları çalabildiklerini vurgulayınız. Bundan sonraki derslerde bu ritim kalıplarını çalabildikleri için çeşitli müzik eserlerine ritim kalıplarını kullanarak Orff çalgılarıyla eşlik edebileceklerini söyleyerek derste yapılanları özetleyip dersi bitiriniz.</p>
Genelleme ve İzleme	Öğrencilerin 1, 2, 4, yarım ve çeyrek vuruşların olduğu ritim kalıplarını ayırt etmesi ve daha sonraki derslerde dinledikleri ezgilere uygun ritim kalıpları ile eşlik etmelerini sağlayınız.

BÖLÜM 4

Ölçme ve Değerlendirme	Öğrencilere bu hedef kapsamında hazırlanan “Ritim Kalıplarını Çalma Kontrol Listesi”ni uygulayarak değerlendirme yapınız. Değerlendirme ölçütünü %100 olarak belirleyiniz. Öğrencilerin bireysel özelliklerine göre bu kontrol listesi maddeleri ve değerlendirme ölçütünü uyarlayabilirsiniz. Öğrenciye yönerge veriniz, tepkide bulunması için 4-5 saniye bekleyiniz, yönergeyi gerçekleştireceği forma “+”, gerçekleştiremezse “-” işareti koyunuz. Değerlendirme aşamasında “-” alınan aşamalar için öğretimi tekrar ediniz. Kontrol listesinin uygulanmasından sonra öğrenciye katılımı konusunda pekiştirinç veriniz.
Veliye Yönelik Öneriler	Evde ritim çalgısı olarak kullanılacak materyaller var ise öğrencilerin bu materyalleri kullanarak ritim yapmaları veliye önerilebilir.
Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar	Farklı zamanlarda ve diğer öğrenme alanlarındaki hedefler ile ilişkilendirilerek bu hedef davranışı ele alabilirsiniz. Örneğin performans öğrenme alanında yer alan “2.6. Verilen Ritim Kalıplarını Beden Perküsyonu ile Çalar” hedefi ile ilişkilendirilebilir.
Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri	

Ritim Kalıplarını Çalma Kontrol Listesi

Öğrencinin Adı Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

Hedef	Hedef Davranış	Beceriler	Ölçüt	Evet	Hayır	Açıklama	
2.5. Verilen Ritim Kalıplarını Ritim Çalgılarıyla Çalar.	2.5.1. Dört, iki ve bir vuruşluk notalardan oluşan ritim kalıplarını çalar.	1. Gösterilen ritim kalıplarındaki vuruşlar içinden bir vuruşluk olanı söyler.	%100				
		2. Gösterilen ritim kalıplarındaki vuruşlar içinden iki vuruşluk olanı söyler.					
		3. Gösterilen ritim kalıplarındaki vuruşlar içinden dört vuruşluk olanı söyler.					
		4. İçinde bir vuruşluk notaların bulunduğu ritim kalıplarını çalar.					
		5. İçinde iki vuruşluk notaların bulunduğu ritim kalıplarını çalar.					
		6. İçinde dört vuruşluk notaların bulunduğu ritim kalıplarını çalar.					
	2.5.2. Bir, yarım ve çeyrek vuruşluk notalardan oluşan ritim kalıplarını çalar.	1. Gösterilen ritim kalıplarındaki vuruşlar içinden yarım vuruşluk olanı söyler.					
		2. Gösterilen ritim kalıplarındaki vuruşlar içinden çeyrek vuruşluk olanı söyler.					
		3. İçinde yarım vuruşluk notaların bulunduğu ritim kalıplarını çalar.					
		4. İçinde çeyrek vuruşluk notaların bulunduğu ritim kalıplarını çalar.					

Ders Planı Örneği - 3

BÖLÜM 1	
Dersin Adı	Müzik
Öğrenme Alanı	Müzikli Oyunlar ve Dans
Hedef	3.1. Müzikli oyun/dans çalışmaları yapar.
Hedef Davranışlar	3.1.3. Grup ile müzikli oyun ve dans çalışmaları yapar.

BÖLÜM 2	
Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Anlatım, Gösterip Yaptırma, Yanlızsız Öğretim Modeli (İpuçlarının Giderek Azaltılması).
Öğretim Araç Gereçleri	Dans kostümleri, zilli tef, bayrak, lolipop davul ve tokmağı vb. materyaller; belirgin altı bölümden oluşan bir müzik (Hoş Gelişler Ola Mustafa Kemal Paşa Türküsü), etkinlik koreografisi (az görenler için resimlendirilmiş).
Öğretime Hazırlık	Bu çalışma için öğrencilerden ön koşul becerisi olarak yönergelere uyma, ezgi ve ritim cümlelerini fark edebilme, grupla uyumlu hareket edebilme, parmak sıklatma, alkışla ritim tutma ve basit ritim çalgısı çalabilme becerileri beklenir. Öğrencilerin hedef ve hedef davranışlara ilişkin mevcut performans düzeyini kontrol listesi uygulanarak belirleyebilirsiniz.
Ortam Düzenleme	Okulun uygun bir salonunu ya da bahçesindeki bir alanı, grup ile müzikli oyun çalışması için düzenleyiniz. Zemine öğrencilerin duracakları/hareket edecekleri noktalarla ilgili işaretlemeler, yön çizimleri gibi ipuçları az görenler için şekil- zemin zıtlığı ve görmeyenler için hissedilebilir yüzeyleri dikkate alarak yerleştiriniz.
Dikkat Çekme	Sınıfa girdiğinizde “Hoş Gelişler Ola” türküsünü söyleyerek derse giriş yapabilirsiniz. “Evet çocuklar yıl içinde birçok gün ve haftanın kutlamasını yapıyoruz, önümüzde 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı var. “Bu bayramda sizler de az önce söylediğim türkü eşliğinde, bir dans gösterisi sergileyeceksiniz.” şeklinde bir açıklama yaparak kullanılacak materyalleri öğrencilere tanıttınız.
Güdüleme	Öğrencilere bu müzikli oyun çalışmasını çok iyi öğrendiklerinde ve yaptıklarında 19 Mayıs’ta okulda sergileyebileceklerini, ailelerinin de onları izleyebileceklerini ifade ediniz.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Öğrencilerin önceki etkinliklerde bu tür çalışmalara ilişkin yaptıkları ya da izlediklerini hatırlatılarak “Daha önce sizinle kutlamalar yapmıştık ve bir dans gösterisi de izlemiştik. Bugün sizlerle benzer bir çalışmayı Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı (19 Mayıs) etkinlikleri için yapacağız.” diyerek çalışma sırasında öğrencilerin uyaacakları kurallar açıklayınız.

BÖLÜM 3

Ritmin Öğretilmesi Aşaması:

Uygulama aşamasında ilk olarak dans çalışmasının müziğinin bölümlerini fark etme üzerinde durunuz. Dansın müziğinin bölümlerini öğrencilere işitsel olarak fark ettiriniz. Örneğin ilk bölümde elleriyle alkışla ritim tutarken, ikinci bölümde parmak şıklatma şeklinde ritim tutarak müzikteki bölümleri hissettiriniz.

Fiziksel yardım: Öğrencileri zilli tef çalacak olanlar ve lolipop davul çalacak olanlar şeklinde iki gruba ayırınız. Daha sonra öğrencilere müzikli etkinlikte yapacakları bireysel hareketler aşamalı olarak ve fiziksel yardımla müzik eşliğinde yaptırınız. Müziğin birinci bölümünde lolipop davul çalan grup ritme uygun hareket ederken ikinci bölümünde zilli tef çalacak olan gruba ritme uygun yapacakları hareketleri önce fiziksel yardımla öğretiniz. Aynı hareketler daha sonra önce kısmi ve sonra gölge fiziksel yardım aşamalarıyla geri çekilerek yaptırınız. Her davranışta sözel ipucuyla beraber fiziksel yardım uygulayınız ve öğrencileri “Aferin, harikasın!” gibi ifadeler kullanarak pekiştiriniz.

Sözel İpucu: Daha sonra sözel ipucunun sunulması aşamasına geçiniz. Öğrencilere yapacakları hareketleri sözel olarak tam cümleler şeklinde sununuz. Daha sonra tüm davranışlar bitince sözel ipucunun sunumunda azalmaya gidiniz ve sözel verilen cümleler birkaç kelimeyle verilerek hareketlerin yapılmasını sağlayınız. Son olarak sözel ipucunun sunumunda tek kelimeyle ipucunu sunarak sözel ipuçlarının geri çekilmesini uygulayarak, hareketleri yapmalarını sağlayınız. Her davranışla beraber öğrencileri sözel olarak pekiştiriniz.

Bağımsız Uygulama: Bu aşamada öğrencilerden “Müzik eşliğinde elinizdeki ritim aletlerini uygun hareketleri yaparak çalın.” şeklindeki yönergenizle ritim aletlerini ritme uygun hareketler eşliğinde çalmalarını bekleyiniz. Ritim aletlerini uygun hareketle çalan öğrencileri pekiştiriniz. Yapamayan öğrencilerle öğretimi tekrarlayınız.

Koreografinin Öğretilmesi Aşaması:

Fiziksel Yardım: Bu çalışma için daha önceden belirlenen, öğrencilerin sahnedeki alanlarda (bulunulan ortam içerisinde) nasıl duracaklarını tam fiziksel yardımla yaptırarak gösteriniz (Sıra diziliminde bir lolipop davul çalan öğrenci, bir zilli tef çalan öğrenci şeklinde sıralanırlar ve davul çalan öğrenciler iki adım öne çıkarak yerlerini alırlar). Fiziksel ipucuyla beraber sözel yönergeler veriniz. Hareketleri doğru yapan öğrencileri sözel olarak pekiştiriniz. Daha sonra müzik eşliğinde öğrenilen ritim çalgılarıyla yapılacak hareketleri nasıl yapacaklarını fiziksel yardımla ve sözel yönerge vererek yaptırınız (Lolipop davul çalan öğrenciler müziğin ritmine uygun hareketlerini oldukları yerde davulu çalarak yaparlar. Zilli tef çalan öğrenciler ise müziğin nakarat kısmında arş arş arş sözleriyle teflerle bacağa vurularak beklerler, ileri ileri marş ileri dönmez geri, Türk’ün Askeri derken tefle ayağa vurulmaya devam edilerek, öne dört adım atarlar. Sağdan sola denildiğinde kolunu öne uzatıp sağdan sol yukarıya doğru sallarlar. Soldan sağa denildiğinde soldan sağ yukarıya tefi sallayarak kaldırırlar. Al da bayrağı düşman üstüne denildiğinde diğer elindeki bayrağı yukarıya doğru sallarlar. Sonra söz kısmı başladığında zilli tef grubu davul grubunun ritmi eşliğinde geldiği gibi geri dört adım atarak ilk yerlerine geçerler. Böylece ilk koreografi tamamlanmış olur.) Hareketleri doğru yapan öğrencileri sözel olarak pekiştiriniz. Daha sonra aynı çalışma kısmi fiziksel yardım ve gölge fiziksel yardım şeklinde ipuçlarını giderek azaltarak öğretime devam ediniz. Çalışmanın başında, az gören öğrencilere resimli koreografi kartlarıyla hareketlerin nasıl yapılacağını anlatarak hareketleri öğrencilerin anlamalarını sağlayınız.

Sözel İpucu: Dansın sahnede yapılan kısmını öğrencilere tam sözel ipucuyla yaptırınız. Çalışmanın tüm aşamalarını en başından başlayarak sözel ipucunun tam sözel ipucu-yarı sözel ipucu şeklinde geri çekilmesiyle yaptırınız. Her basamakta öğrencileri pekiştiriniz. Sonra tek kelimelik sözel ipucu verilme aşamasıyla tüm basamakları tekrarlayınız. Her basamakta öğrencileri pekiştiriniz. Böylece sözel ipucunun geri çekilmesi aşaması da tamamlanmış olur.

Bağımsız Uygulama: “Evet çocuklar dansımızı artık sizler öğrendiniz, şimdi sizden benim komutumla beraber kendi başınıza müzik eşliğinde gösterimizi yapmanızı istiyorum.” şeklinde hazırlayıp “Şimdi çocuklar müzik eşliğinde ritim çalgılarınızla eşlik ederek dans gösterisini sunun.” komutuyla çocukların dans gösterilerini sunmalarını bekleyiniz. Çalışma sonunda hareketleri doğru yapan, dansı tamamlayan öğrencileri pekiştiriniz. Yapamayan öğrenciler için öğretimi tekrarlayınız.

Uygulama

Genelleme ve İzleme

Öğrencilerin bu etkinliği farklı zamanlarda, farklı etkinlikler için ve farklı ortamlarda gerçekleştirmesini destekleyiniz. Bu etkinlikte kullanılan müziğe ilişkin farklı figürlerle çalışma yapabilirsiniz. Öğrencilerin dinledikleri ezgi ve ritim cümlelerini benzer çalışmalarda fark etmelerini sağlayabilirsiniz.

BÖLÜM 4**Ölçme ve Değerlendirme**

Öğrencilere bu hedef kapsamında hazırlanan “Müzikli Oyun/Dans Çalışmaları Kontrol Listesi”ni uygulayarak değerlendirme yapınız. Değerlendirme ölçütünü %100 olarak belirleyiniz. Öğrencilerin bireysel özelliklerine göre bu kontrol listesi maddeleri ve değerlendirme ölçütünü uyarlayabilirsiniz. Değerlendirme sürecinde kullanılacak kontrol listesindeki beceriler bu öğretim sürecine uygun olarak hazırlanmıştır. Seçilecek etkinlik koreografisi ve müziğe göre değerlendirmede yer alan becerilerin değiştirilmesi gerekir.

Velieye Yönelik Öneriler

Velilere, öğrencilerin çalışmada yer alan materyalleri evde müzik dinlerken kullanabilecekleri önerilebilir. Öğrencilerin öğrendikleri oyun/dans figürlerini evde de prova etmeleri ve sergilemeleri için velilere çocuklarını desteklemeleri önerilebilir.

Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar

Koreografi: Bir müzikal gösteri veya dansı oluşturan adım, figür ve anlatımların bütünüdür. Bu ders kapsamında da belirli gün ve haftalarda müzikli oyun ve dans etkinliklerinde öğrencilerin gerçekleştireceği uygulamalar koreografi başlığı altında ifade edilmiştir. Müzikli oyunda tercih edilecek şarkı ile öğrencilerden beklenen hareketler, öğrencilerin performanslarına ve ortam özelliklerine göre belirlenmelidir. Provalar sırasında öğrencilerin bireysel özelliklerine ve gereksinimlerine göre uygun destek sunulmalıdır. Öğrencilerin ek destek gereksinimleri ve ortam, materyaller, sosyal etkileşimleri için gerekli olan ek uyarlamalara da süreç içinde yer verilmelidir. Etkinlikte kullanılacak materyaller (hulahop, zilli tef, bayrak, ponpon, döviz vb.) öğrencilerin yaş ve performanslarına göre belirlenmelidir. Bu öğretim sürecinde çalışılan hedef davranışlar doğrultusunda edinilen becerilere, farklı etkinliklerde yapılacak gösterilerde de yer verilebilir. Farklı zamanlarda ve diğer öğrenme alanlarındaki hedefler ile ilişkilendirilerek bu hedef davranışlar ele alınabilir. Örneğin Müziksel İşitme, Okuma ve Dinleme öğrenme alanında yer alan “1.2.3. Müziklerde ezgi ve ritim cümlelerini fark eder.” hedefi ile ilişkilendirilebilir. Müzikli oyun/dans gösterisinde farklı çalışmalara da yer verilebilir. Dünya danslarından veya ülkemizdeki halk oyunlarından örnekler bu çalışmalarda yer alabilir.

Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Müzikli Oyun/Dans Çalışmaları Kontrol Listesi

Öğrencinin Adı Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

Hedef	Hedef Davranış	Beceriler	Ölçüt	Evet	Hayır	Açıklama
3.1. Müzikli oyun/dans çalışmaları yapar.	3.1.3. Grup ile müzikli oyun ve dans çalışmaları yapar.	1. Ritmik şekilde hareket ederek sahnede belirlenen yerine geçer.	%100			
		2. Gösteri süresince sahnede belirlenen yerinde durur.				
		3. Gösteri sırasında öğretmenin belirlediği yönergelere uyar.				
		4. Hareketleri grupla uyumlu şekilde yapar.				
		5. Materyalleriyle ritmik şekilde sahneden ayrılır.				

Ders Planı Örneği - 4

BÖLÜM 1	
Dersin Adı	Müzik
Öğrenme Alanı	Müzik Kültürü
Hedef	4.1. İstiklâl Marşı söylenirken yapılması gerekenleri açıklar.
Hedef Davranışlar	4.1.1. İstiklâl Marşı söylenirken “Hazır ol.” durumunda durulması gerektiğini ifade eder. 4.1.2. İstiklâl Marşı söylenirken doğru yerlerde nefes alınması gerektiğini ifade eder.

BÖLÜM 2	
Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Anlatım, Soru Cevap Yöntemi, Doğrudan Öğretim Modeli.
Öğretim Araç Gereçleri	Bilgisayar, video, piyano.
Öğretime Hazırlık	Çalışma kâğıdını öğrencilerin görme durumlarına göre (Görmeyen öğrenciler için Braille yazı, az gören öğrenciler için ise büyük puntolu olarak) hazırlayınız. Öğrencilerin görmesini daha işlevsel kullanabilmesi için yararlandığı araçlar varsa (gözlük, büyüteç vb.) ders öncesinde hazır hâle getiriniz.
Ortam Düzenleme	Öğrencilerin birbirlerini rahatça duyabilecekleri, az gören öğrencilerin de en iyi görebilecekleri şekilde konumlandırılmış olduğundan emin olunuz.
Dikkat Çekme	Öğrencilere “Pazartesi sabahları okula geldiğimizde ve cuma günleri hafta sonu tatiline girmeden önce okul önünde toplu olarak ne töreni yapıyoruz, törende neler yapıyoruz, nasıl duruyoruz?” gibi sorular sorularak dikkatlerini çekiniz. Öğrencilerin yanıtları alındıktan sonra “Evet bugün, her hafta pazartesi, cuma günleri yapılan törende ve bayramlarda söylediğimiz Millî Marşımızı nasıl seslendirmemiz gerektiğini, hem söylerken hem de dinlerken uyulması gereken kuralları öğreneceğiz.” diyerek dikkatlerini çekiniz.
Güdüleme	Öğrencilere İstiklâl Marşı söylenirken nasıl davranacaklarını öğrendiklerinde, farklı etkinliklerde ve törenlerde İstiklâl Marşı sırasında uygun davranışı gerçekleştirebileceklerini söyleyiniz.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Öğrencilere farklı törenlerin başlangıcında İstiklâl Marşı’nı okudukları ya da dinlediklerini hatırlatınız. Bu törenlerde marş sırasında neler yaptıkları ile ilgili konuşunuz. Ardından öğrencilere “Bu dersin sonunda İstiklâl Marşı’nı söylerken ve dinlerken nasıl davranacağımızı öğreneceğiz.” diyerek çalışma sırasında uyulacak kuralları açıklayınız.

BÖLÜM 3

İstiklâl Marşı'nı kimin yazdığını ve ne zaman Millî Marşımız olarak kabul edildiği ile ilgili giriş yaptıktan sonra "İstiklâl Marşı söylendiğinde neden hazır olda durmalıyız?" diye sorunuz. Öğrencilerden cevapları alıp karşılıklı tartıştıktan sonra "Evet. İstiklâl Marşı ulusal bağımsızlığımızın simgesidir." diyerek öğrencilere bilgi veriniz. "İstiklâl Marşı'nın söylenmesi ve dinlenmesi esnasında dikkat edilmesi gereken bazı kurallar vardır. Saygımızı göstermek için hazır ol durumunda beklememiz gerekir, İstiklâl Marşı'nı doğru seslendirebilmemiz için de doğru yerlerde nefes almamız gerekir. Şimdi size İstiklâl Marşı töreninin olduğu videoyu açacağım." diyerek ilgili videoyu açınız.

1. Aşama: İstiklâl Marşı töreninin olduğu videoyu açın ve öğrencilere sonuna kadar izletin. "Videoyu izledik; törende öğrenciler kolları yanlarda, bacakları birleşik, dik ve hareket etmeden sessizce duruyorlar. Biz bu duruşa 'Hazır ol.' duruşu diyoruz. İstiklâl Marşı'nı dinlerken hazır ol durumunda bulunmamız gerekiyor." diyerek öğrencilere "İstiklâl Marşı dinlerken nasıl durmamız gerekiyor?" diye sorunuz. Doğru yanıt veren öğrencileri pekiştiriniz. Yanlış yanıtlayan ya da tepkisiz kalan öğrencilere uygun şekilde destek sununuz. Görmeyen öğrencilere izletilen videodaki duruş betimlenir ve öğrencinin karşısında hazır ol durumunda durarak kollarımızın ve vücudumuzun nasıl olduğunu anlaması için dokunması istenir (Ya da "Hazır ol." durumunda duran bir maket ile öğrenciye betimlenip dokunarak incelemesi istenebilir).

Model olma: "İstiklâl Marşı'nı dinlerken hazır ol durumunda durunuz. Bir kez daha söylüyorum, İstiklâl Marşı'nı söylerken hazır ol durumunda durunuz." diyerek birkaç defa daha tekrarlayınız.

Rehberli Uygulama Aşaması: "Hadi bakalım şimdi beraber söyleyeceğiz. Ben size işaret verdiğim anda hep beraber söylüyoruz. İstiklâl Marşı'nı dinlerken nasıl durunuz? Hazır." diyerek işareti veriniz, elinizi çarpınız (işareti elinizi çarpmanız). Elinizi çırptığınız anda hem siz hem de sınıftaki tüm öğrencilerden aynı "Hazır ol durumunda durunuz." cevabını almalısınız. Öğrencilerin hepsinin söylediğinden emin oluncaya kadar rehberli uygulama aşamasına devam ediniz.

Bağımsız Uygulama Aşaması: "Hadi bakalım şimdi siz söyleyeceksiniz. İstiklâl Marşı'nı dinlerken nasıl durunuz? "Hazır" deyip elinizi çarpınız. Öğrencilerden doğru cevap alırsanız pekiştiriniz. Öğrencilerin hepsinden cevap alamadığınızı fark ettiğiniz anda rehberli uygulama aşamasına geri dönünüz.

"Evet, İstiklâl Marşı'nı dinlerken "Hazır ol." durumunda durmayı öğrendik, bundan sonra okuldaki törenlerde İstiklâl Marşı'nı dinlerken bunlara dikkat ederek uygun bir biçimde durup dinleyebileceksiniz." diyerek tekrar vurgulayınız.

2. Aşama: "Şimdi sizlere tekrar İstiklâl Marşı'mızı dinleteceğim, nasıl söylendiğine dikkat etmenizi istiyorum." denerek İstiklâl Marşı'nın ses kaydını açıp dinletin ya da piyano ile eşlik ederek kendiniz nefes yerlerine dikkat çekerek çalın ve seslendirin. Öğrencilerin dikkatli ve sessizce dinlemelerini pekiştirdikten sonra "Şimdi İstiklâl Marşı'mızı seslendirirken dikkat edeceğimiz durumları açıklayacağım. İstiklâl Marşı'nın söylenmesi esnasında dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır. İstiklâl Marşı okunurken sözlerindeki derinliği hissetmenin yanı sıra Türk milletinin zaferinin simgesi olması dolayısıyla coşkulu, tempolu ve gür bir sesle söylenmelidir. İstiklâl Marşı'nın ölçüsü 4/4'lüktür ve söylerken doğru yerlerde nefes alınması gerekmektedir." diyerek öğrencilere doğru yerlerde nefes almanın önemini açıklayın.

Model olma: "İstiklâl Marşı'mızı söylerken doğru yerlerde nefes almamız gerekir. Bir kez daha söylüyorum, İstiklâl Marşı'nı söylerken doğru yerlerde nefes almamız gerekir." diyerek birkaç defa daha tekrarlayınız.

Rehberli Uygulama Aşaması: "Hadi bakalım şimdi beraber söyleyeceğiz. Ben size işaret verdiğim anda hep beraber söylüyoruz. İstiklâl Marşı'nı söylerken neye dikkat etmemiz gerekir? Hazır" diyerek işareti veriniz, elinizi çarpınız (işareti; elinizi çarpmanız). Elinizi çırptığınız anda hem siz hem de sınıftaki tüm öğrencilerden aynı anda "Doğru yerlerde nefes almamız gerekir." cevabını almalısınız. Öğrencilerin hepsinin söylediğinden emin oluncaya kadar rehberli uygulama aşamasına devam ediniz.

Bağımsız Uygulama Aşaması: "Hadi bakalım şimdi siz söyleyeceksiniz. İstiklâl Marşı'nı söylerken nelere dikkat etmemiz gerekir? Hazır!" deyip elinizi çarpınız. Öğrencilerden doğru cevap alırsanız pekiştiriniz. Öğrencilerin hepsinden cevap alamadığınızı fark ettiğiniz anda rehberli uygulama aşamasına geri dönünüz. Dersin kısa bir özeti yaptıktan sonra dersi bitirin.

Uygulama

Genelleme ve İzleme

Farklı etkinliklerde ve törenlerde İstiklâl Marşı okunduğunda öğrencilerden bu hedef davranışlar kapsamında öğrendiklerini gerçekleştirmesini bekleyin.

BÖLÜM 4

Ölçme ve Değerlendirme	Öğrencilere bu hedef kapsamında hazırlanan “İstiklâl Marşı Söylenirken Yapılması Gerekenler Kontrol Listesi”ni uygulayarak değerlendirme yapınız. Değerlendirme ölçütünü %100 olarak belirleyiniz.
Veliye Yönelik Öneriler	Öğrencilerin İstiklâl Marşı’nı dinlerken uyacakları kuralları sosyal ortamlarda da gerçekleştirmelerini desteklemeleri velilere önerilebilir.
Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar	Öğrencilerin özellikleri ve gereksinimlerine göre hedef davranış sayıları azaltılarak veya artırılarak ders planı uygulanabilir. Öğrenci başarısına dönüt verirken herkesten aynı performansın beklenmemesi gerektiği her zaman akılda tutulmalıdır. Öğrencilere, onların motivasyonunu artıracak dönütler verilmeli ve öğrenciler güdülenmelidir.
Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri	

İstiklâl Marşı Söylenirken Yapılması Gerekenler Kontrol Listesi

Öğrencinin Adı Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

Hedef	Hedef Davranış	Beceriler	Ölçüt	Evet	Hayır	Açıklama
4.1. İstiklâl Marşı söylenirken yapılması gerekenleri açıklar.	4.1.1. İstiklâl Marşı söylenirken hazır ol durumunda durulacağını söyler.	1. İstiklâl Marşı söylenirken kollar yanlarda, bacaklar birleşik, dik ve hareket edilmeden, hazır ol durumunda durulacağını söyler.	%100			
	4.1.2. İstiklâl Marşı söylenirken doğru yerlerde nefes alınması gerektiğini ifade eder.	2. İstiklâl Marşı söylenirken doğru yerlerde nefes alınması gerektiğini ifade eder.				

Ders Planı Örneği - 5

BÖLÜM 1	
Dersin Adı	Müzik
Öğrenme Alanı	Müziksel Yaratıcılık
Hedef	5.4. Basit müzik aletleri tasarlar.
Hedef Davranışlar	5.4.1. Vurmalı çalgılar yapar.

BÖLÜM 2	
Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Gösterip yaptırma, doğrudan öğretim yöntemi.
Öğretim Araç Gereçleri	Farklı kalınlık ve uzunluklarda kesilmiş borular, bant, su şişesi, fasulye taneleri, bilgisayar.
Öğretime Hazırlık	Bu çalışma için öğrencilerden ön koşul beceriler olarak yönergelere uyma, müziğin farklı bölümlerini ayırt edebilme becerileri beklenir. Öğrencilerin hedef ve hedef davranışa ilişkin mevcut performans düzeyini ekteki kontrol listesini uygulayarak belirleyiniz.
Ortam Düzenleme	Öğrencilerin birbirlerini ve sizi görebilecekleri şekilde daire olarak masa etrafında oturmalarını sağlayınız. Materyalleri tüm öğrencilerin görüş alanında ve dokunabilecekleri mesafede olacak şekilde düzenleyiniz.
Dikkat Çekme	Öğrencilere “Bugün daha önce yaptıklarımızdan çok farklı bir çalışma yapacağız. Materyallerimiz burada. Sizce bunlarla ne yapacağız?” diyerek öğrencilerin dikkatlerini çekiniz.
Güdüleme	Öğrencilere bu çalışmayı yaptıklarında müziklere istedikleri gibi eşlik edebileceklerini, uygun malzemelerle ritim çalgısı yapabileceklerini, çevresindekilerin beğenilerini kazanabileceklerini ve farklı etkinliklere de rahatlıkla katılabileceklerini söyleyiniz.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Çalgı yapılacak malzemeleri gösterip öğrencilere “Şimdi bu malzemelerle kendi çalgımızı tasarlayıp bu çalgılarla müziklere doğaçlama yaparak ritmik olarak eşlik edeceğiz.” diyerek derse geçiş yapabilirsiniz.

BÖLÜM 3

Uygulama	<p>Sınıfa getirdiğiniz, çalgı yapımı için gerekli malzemeleri öğrencilere gösterip, öğrencilerin dokunsal olarak da incelemelerini sağlayınız. Çalgı yapımı için kullanılacak malzemelerin adlarını söyleyerek bir grup öğrenciye farklı uzunluk ve kalınlıkta kesilmiş borular ve bant, diğer gruba ise su şişesi ve fasulye taneleri dağıtınız.</p> <p>Öğrencilere “Şimdi önünde farklı uzunluk ve kalınlıktaki borular olanlar benim yaptığım gibi bu boruları birbirine yatay şekilde bantlasın, önünde su şişesi ve fasulye taneleri olanlar da fasulye tanelerini su şişesine doldursun ve kapağını kapatın.” diyerek öğrencilere çalışmadaki etkinlikler fiziksel yardımla yaptırılır. Her bir çalgının nasıl çalınacağını öğrencilere örneklendiriniz ve öğrencilerden de oluşturdukları çalgıları sallayarak, masaya vurarak veya borulara avuç içiyle vurarak ses çıkarmalarını isteyiniz. Daha sonra yönergenizle öğrencilerden ellerindeki çalgıları bir sağındaki arkadaşının önüne koymalarını isteyiniz. Öğrencilerden önlerine gelen yeni çalgılardan farklı ses ve tınılar elde etmelerini isteyiniz. Tüm öğrencilerin her çalgıyı deneyimlemesini sağlayana kadar bu çalışmaya devam ediniz.</p> <p>Dersin sonunda süreçte yapılanları özetleyiniz. Öğrencilerle derste neler yaptıkları ve neler öğrendikleri hakkında konuşunuz. Farklı malzemelerden tasarladıkları müzik aletlerinin çıkardığı seslerin birbirine benzemediğini, her birinin farklı sesler çıkardığını öğrencilere anlatarak dersi sonlandırınız.</p>
Genelleme ve İzleme	Öğrencilerin kendi belirledikleri malzemelerle günlük hayatta basit müzik aleti tasarımlarını destekleyiniz.

BÖLÜM 4

Ölçme ve Değerlendirme	<p>Öğrencilere bu hedef kapsamında hazırlanan “Basit Müzik Aleti Tasarlama Kontrol Listesi”ni uygulanarak değerlendirme yapınız. Değerlendirme ölçütünü %100 olarak belirleyiniz.</p> <p>Öğrencilerin bireysel özelliklerine göre bu kontrol listesi maddeleri ve değerlendirme ölçütünde uyarlama yapabilirsiniz.</p>
Veliye Yönelik Öneriler	Öğrencilerin farklı malzemelerle müzik aletleri tasarımlarını desteklemeleri velilere önerilebilir.
Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar	Tasarımı yapılacak olan müzik aleti için kullanılacak malzemeler günlük hayatta bulunabilir olmalıdır.
Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri	

Basit Müzik Aleti Tasarlama Kontrol Listesi

Öğrencinin Adı Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

Hedef	Hedef Davranış	Beceriler	Ölçüt	Evet	Hayır	Açıklama
5.4. Basit müzik aletleri tasarlar.	5.4.1. Vurmalı çalgılar yapar.	1. Vurmalı çalgı yapılan materyalleri ayırt eder.	%100			
		2. Verilen materyallerle kendi çalgısını oluşturur.				
		3. Önünde duran çalgıyı eline alır.				
		4. Çalgısıyla farklı tınılar çıkarır.				

NOTLAR

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A series of horizontal dotted lines spanning the width of the page, intended for writing or drawing. There are 20 lines in total, evenly spaced from top to bottom.